

Με τη συμβολή της
Ελλάδας
και της Κοινωνικής
Ένωσης

**Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ» 2007-2013
ΛΕΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ: ΕΔΡΑΙΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΣΤΟΝ
ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ
ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΥΓΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΠΡΟΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ**

**«Εξωτερική Αξιολόγηση»
της Πράξης
«Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με
Ψυχική Αναπηρία»**

**ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ Π 3
Έκθεση Αξιολόγησης**

Δεκέμβριος 2014

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΠΑΡΟΧΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
Λ. Ριανκούρ 64, GR-115 23 Αθήνα
Τηλ. +30 210 6905000
Fax. +30 210 6981885
E-mail: planet@planet.gr

Περιεχόμενα

Συντομογραφίες.....	3
Εισαγωγή	4
1 Αναλυτική Περιγραφή Πράξης.....	6
1.1 Σκοπός και Στόχοι Πράξης.....	6
1.2 Βασικά δεδομένα του πληθυσμού στόχου	9
1.3 Διάρθρωση των Υποέργων.....	10
1.4 Χρονοδιάγραμμα και Προϋπολογισμός.....	12
1.5 Περιγραφή Διαδικασίας Αξιολόγησης	13
2 Αξιολόγηση του Σχεδιασμού της πράξης	15
2.1 SWOT ανάλυση έργου.....	15
2.2 Αξιολόγηση της συνάφειας στόχων – αναγκών.....	16
2.3 Αξιολόγηση της συνάφειας μεταξύ στρατηγικής και στόχων	24
2.4 Συμπεράσματα της Αξιολόγησης του Σχεδιασμού.....	26
3 Αξιολόγηση της Υλοποίησης της Πράξης	27
3.1 Πορεία Υλοποίησης της Πράξης	27
3.2 Αξιολόγηση Υποέργου 1	31
3.3 Αξιολόγηση Υποέργου 2	32
3.3.1 Ανάλυση της έρευνας πεδίου -Εκπαιδευτές	32
3.3.1.1 Γενική αντίληψη των εκπαιδευτών για την Πράξη.....	33
3.3.1.2 Αξιολόγηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών	34
3.3.1.3 Συμπεράσματα Έρευνας Πεδίου Εκπαιδευτών	42
3.3.2 Ανάλυση της έρευνας πεδίου -Εκπαιδευόμενοι.....	44
3.3.2.1 Πλαίσιο της έρευνας πεδίου των εκπαιδευομένων.....	44
3.3.2.2 Μέρος 1: Προφίλ εκπαιδευομένων	45
3.3.2.3 Μέρος 2: Γενική αντίληψη για το κίνημα της αυτοσυνηγορίας.....	47
3.3.2.4 Μέρος 3: Γενική αντίληψη για το εκπαιδευτικό σεμινάριο.....	51

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

3.3.3	Συμπεράσματα Έρευνας Πεδίου Εκπαιδευομένων.....	56
3.4	Αξιολόγηση Υποέργου 3	57
3.5	Αξιολόγηση Υποέργου 4	58
3.6	Αξιολόγηση Υποέργου 5	59
4	Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης	61
5	Αξιολόγηση του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης	65
5.1	Αποτελεσματικότητα του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης	65
5.2	Επάρκεια των υποδομών, των μέσων και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της πράξης	70
5.3	Αποτελεσματικότητα των δράσεων δημοσιότητας της πράξης	71
6	Παρουσίαση Συμπερασμάτων	73
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Ερωτηματολόγια Έρευνας Πεδίου	76

Συντομογραφίες

Ε.Υ.τ.Υ.Κ.Α.	Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΕΣΑμεΑ	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
ΕΠΑΝΑΔ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού»
ΤΔΠΠ	Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΣΟΦΨΥ	Σύλλογος Οικογενειών και Φίλων για την Ψυχική Υγεία
ΕΠΑΨΥ	Εταιρεία Περιφερειακής Ανάπτυξης και Ψυχικής Υγείας
Κέντρο Ημέρας	Κέντρο Ημέρας Ψυχικής Υγείας: αποτελεί μια μονάδα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και αποκατάστασης
ΚΨΥ	Κέντρο Ψυχικής Υγείας

Εισαγωγή

Το παρόν Παραδοτέο με τίτλο «Έκθεση Αξιολόγησης» αποτελεί το τρίτο παραδοτέο (Π.3) του Αναδόχου όπως προβλέπεται από την 24/10/2011 σύμβαση μεταξύ της «Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία -ΕΣΑμεΑ» και της εταιρείας «PLANET Ανώνυμη Εταιρεία Παροχής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Αντικείμενο του Έργου είναι η Εξωτερική Αξιολόγηση για την παρακολούθηση και την αποτίμηση των σκοπών και στόχων, των προϊόντων, των μεθόδων και των πολιτικών της Οριζόντιας Πράξης «Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία», η οποία υλοποιείται με Δικαιούχο την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ), σύμφωνα με την υπ' αρ. 46/10.01.2011 Απόφαση Ένταξης και με κωδικό MIS 312120, στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος: «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» 2007-2013 και του Θεματικού Άξονα Προτεραιότητας 5: «Εδραίωση της Μεταρρύθμισης στον Τομέα της Ψυχικής Υγείας, Ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Προάσπιση της Δημόσιας Υγείας του Πληθυσμού».

Η μεθοδολογική προσέγγιση για τη διαμόρφωση του περιεχομένου του Έργου της Αξιολόγησης του Συμβούλου καταλήγει, σύμφωνα με την προσφορά του, στην εκπόνηση των εξής Παραδοτέων:

- Π1: Συνοπτικό Σχέδιο Αξιολόγησης
- Π2: Αναλυτικό Σχέδιο Αξιολόγησης
- Π3: **Έκθεση Αξιολόγησης**

Σημειώνεται ότι τα πρώτα δύο από τα παραπάνω παραδοτέα, τα Π1 και Π2, είναι πρόσθετα, σε σχέση με τις απαιτήσεις της Διακήρυξης, υποβλήθηκαν στη λήξη των προαναφερόμενων σταδίων Α' και Β', αντίστοιχα, και σκοπός τους ήταν να παρουσιάσουν τις εργασίες του Συμβούλου.

Το παρόν παραδοτέο στοχεύει στην παρουσίαση της τελικής Έκθεσης Αξιολόγησης και ειδικότερα, στη συστηματική ανάλυση, παρακολούθηση και αποτίμηση των επιμέρους συνιστωσών του συνόλου της Πράξης, βάση των σχετικών προδιαγραφών, που τίθενται στο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης, όπως εγκρίθηκε από την Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Υ.τ.Υ.Κ.Α.).

Περιλαμβάνει, τα βασικά στοιχεία, τα οποία εστιάζονται στα παρακάτω:

1. Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού της πράξης
2. Αποτίμηση της πορείας υλοποίησης της πράξης
3. Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της πράξης.
4. Αξιολόγηση του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης (εμπλεκόμενοι, συντελεστές, υποδομές, μέσα και εργαλεία).

Τα ερωτήματα στα οποία απαντά η αξιολόγηση είναι τα εξής:

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- Ποια είναι τα αποτελέσματα από την υλοποίηση της πράξης;
- Ποια είναι η συμβολή της πράξης στην αντιμετώπιση των αναγκών της ομάδας στόχου;
- Πόσο αποτελεσματικός ήταν ο σχεδιασμός της πράξης και η οργάνωση της υλοποίησής της;
- Σε ποιο βαθμό η πράξη έγινε αποδεκτή από τα μέλη της ομάδας στόχου; Υπήρξε ανταπόκριση εκ μέρους τους;
- Εντοπίζονται αποκλίσεις των πραγματοποιήσεων σε σχέση με τους ποσοτικοποιημένους στόχους και ποιες είναι οι βασικές αιτίες;
- Εντοπίζονται προβλήματα αστοχιών επί του προϋπολογισμού, που είχε αρχικά προγραμματιστεί ανά υποέργο και ενέργεια που αυτό περιλαμβάνει και ποιες είναι οι βασικές αιτίες;
- Ποια η επάρκεια των υποδομών, των μέσων και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της πράξης;
- Ποια ήταν η αποτελεσματικότητα των δράσεων δημοσιότητας της πράξης;
- Ποια είναι τα θετικά ή αρνητικά συμπεράσματα που προκύπτουν από την υλοποίηση της πράξης και πώς μπορούν να τροφοδοτήσουν αντίστοιχα μελλοντικά έργα;

Στο πλαίσιο αυτό το **Παραδοτέο Π.3** δομείται στις εξής **τέσσερις (4) ενότητες**:

1. Περιγραφή της πράξης, η οποία αποτελεί μια αναλυτική περιγραφή της πράξης και των σημαντικότερων δεδομένων αυτής
2. Περιγραφή της Αξιολόγησης της Πράξης, στην οποία περιγράφονται οι κυριότερες παράμετροι της αξιολόγησης
3. Περιγραφή της Αξιολόγησης του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης
4. Αποτελέσματα αξιολόγησης, όπου παρατίθενται τα αποτελέσματα που έχουν εξαχθεί από την αξιολόγηση

Ακολουθεί το παράρτημα: ερωτηματολόγια έρευνας πληθυσμού στόχου και λοιπών εμπλεκόμενων.

1 Αναλυτική Περιγραφή Πράξης

1.1 Σκοπός και Στόχοι Πράξης

Βασικός σκοπός της Πράξης είναι η ενδυνάμωση και υποστήριξη του κινήματος των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους, με στόχο την ενίσχυση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού, της εκπαίδευσης, της αλληλοϋποστήριξης, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος.

Τα αναμενόμενα οφέλη σύμφωνα με την ΕΣΑμεΑ ο οποίος αποτελεί Φορέα Πρότασης και Υλοποίησης εστιάζονται στα παρακάτω:

- Αναβάθμιση των θεμάτων ψυχικής υγείας στη δημόσια ατζέντα και κατά συνέπεια η βελτίωση των πολιτικών σε θέματα ψυχικής υγείας, η προώθηση νομοθετικών αλλαγών, η καλύτερη προαγωγή της ψυχικής υγείας και πρόληψη ψυχικών διαταραχών και η βελτίωση των υπηρεσιών ψυχικής υγείας και των θεραπευτικών παρεμβάσεων.
- Προστασία και προώθηση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία μέσα από τη δραστηριοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία που δρουν και συνηγορούν υπέρ εαυτού και των οικογενειών τους.
- Διάδοση και εμπέδωση από την κοινωνία των σύγχρονων αντιλήψεων για την ψυχική αναπηρία, δημιουργώντας στα άτομα με ψυχική αναπηρία προϋποθέσεις και ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης, εργασίας κ.λπ. που έως τώρα ήταν αδιανόητες ή εξαιρετικά δύσκολες. Η διάδοση και εμπέδωση αυτών των νέων αντιλήψεων, τόσο σε ευρεία στρώματα της κοινωνίας, όσο και σε ειδικές ομάδες του πληθυσμού που κατέχουν κρίσιμη θέση στη διαδικασία λήψης αποφάσεων και στην παραγωγική διαδικασία (σχεδιασμός, παραγωγή, προσφορά υπηρεσιών κ.ά.) είναι ιδιαίτερα κρίσιμη.
- Αποτροπή περιθωριοποίησης ή/και επανένταξη, κινητοποιώντας ανθρώπους με ψυχική αναπηρία που ενδεχομένως να είχαν παραιτηθεί από σειρά δραστηριοτήτων και πλευρών της προσωπικής και κοινωνικής ζωής.
- Υπέρβαση στερεοτυπικών αντιλήψεων, σύμφωνα με τις οποίες τα άτομα με ψυχική αναπηρία είναι βίαια, επικίνδυνα, ανίκανα προς εργασίας, κ.λπ.
- Εκπαίδευση και ενημέρωση οικογενειακού - συγγενικού περιβάλλοντος που επωμίζεται μεγάλο βάρος της αντιμετώπισης και διαχείρισης της ψυχικής αναπηρίας του συγγενικού προσώπου. Η ενημέρωση μπορεί να αφορά ευρεία κλίμακα θεματικών ενοτήτων (ψυχολογική υποστήριξη, άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων κ.ά.).

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Τεχνικό δελτίο, η μεθοδολογία ακολουθεί τρία (3) κύρια βήματα για τη μετάβαση από τον «πατερναλισμό» στην ενδυνάμωση των ατόμων με ψυχική

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

αναπηρία, εννοώντας την προσπάθεια του φορέα για την αλλαγή στάσης προς τη συγκεκριμένη ομάδα του αναπηρικού κινήματος.

1ο βήμα: Συλλογή πληροφοριών

- Εκπόνηση μελέτης για τα νέα δεδομένα που επιφέρει η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία στο χώρο της ψυχικής αναπηρίας (Υποέργο 3)
- Διεξαγωγή έρευνας για συλλογή στοιχείων από άλλες χώρες όσον αφορά το κίνημα αυτοσυνηγορίας (Υποέργο 5)
- Καθιέρωση τακτικής αμφίδρομης πληροφόρησης μεταξύ ΕΣΑμεΑ και σωματείων ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους (Υποέργο 1)

2ο βήμα: Πρόσκληση συμμετοχής ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους – Στήριξη ανάπτυξής τους

- Διοργάνωση συναντήσεων σε περιφερειακό επίπεδο (Υποέργο 1) και δημόσιων εκδηλώσεων (Υποέργο 4) για την αύξηση της συνειδητοποίησης.
- Παρεμβάσεις δημοσιότητας σε ΜΜΕ (Υποέργο 4)
- Έκδοση και διανομή εντύπων (Υποέργο 4 αρχικά- Υποέργο 1 μετά την τροποποίηση)

3ο βήμα: Εκπαίδευση

- Διοργάνωση εκπαιδευτικών σεμιναρίων με σκοπό το κίνημα αυτοσυνηγορίας ατόμων με ψυχική αναπηρία αλλά και η νέα Διεθνής Σύμβαση να κατανοηθεί σε βάθος και να γίνει κτήμα όλων, (Υποέργο 2)
- Εκπόνηση εκπαιδευτικού εγχειριδίου (Υποέργο 2)
- Επιμόρφωση εκπαιδευτών από Έλληνες και ξένους ειδικούς (Υποέργο 2)

Η πράξη αποτελείται από έξι (6) υποέργα εκ των οποίων το τελευταίο αυτό της Εξωτερικής Αξιολόγησης.

Τα επιμέρους **Υποέργα**, όπως προκύπτουν από το τελευταίο εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης Πράξης (ΤΔΠΠ), παρουσιάζονται παρακάτω.

- **Υποέργο 1:** Ενδυνάμωση του κινήματος της Αυτοσυνηγορίας και διαβούλευση με τις οργανώσεις των ατόμων με Ψυχική Αναπηρία και των οικογενειών τους για την ικανότητα δικαιοπραξίας
- **Υποέργο 2:** Εκπαίδευση σε θέματα Αυτοσυνηγορίας και σε θέματα αλλαγών που επιφέρει στο χώρο της Ψυχικής Αναπηρίας η Διεθνής Σύμβαση για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
- **Υποέργο 3:** Μελέτη για το Άρθρο 12 «Ισότητα ενώπιον του Νόμου» το Άρθρο 13 «Πρόσβαση στη δικαιοσύνη» και άλλες διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία
- **Υποέργο 4:** Δημοσιότητα και διάδοση των αποτελεσμάτων της Πράξης
- **Υποέργο 5:** Έρευνα για την ανάπτυξη και το ρόλο του κινήματος Αυτοσυνηγορίας σε άλλες χώρες
- **Υποέργο 6:** Εξωτερική Αξιολόγηση

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Τα δύο (2) πρώτα Υποέργα υλοποιούνται από τον Φορέα Λειτουργίας (ΕΣΑμεΑ) με ίδια μέσα ενώ τα υπόλοιπα αποτελούν αντικείμενο εξωτερικών αναδόχων.

Οι **προτεραιότητες** της πράξης, σύμφωνα με τις θεματικές προτεραιότητες που καταγράφονται στο ΤΔΠΠ, καθώς και τις προτεραιότητες που απορρέουν από την περιγραφή του αντικειμένου και των στόχων της πράξης και των υποέργων της, είναι οι εξής:

Α/Α	Προτεραιότητα
Προτεραιότητα 1	Ενεργοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία
Προτεραιότητα 2	Ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας
Προτεραιότητα 3	Ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία
Προτεραιότητα 4	Ενσωμάτωση και επανένταξη στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων
Προτεραιότητα 5	Καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας ατόμων
Προτεραιότητα 6	Προαγωγή της αποδοχής της ποικιλίας στον χώρο εργασίας
Προτεραιότητα 7	Ανάπτυξη τοπικών ομαδικών δραστηριοτήτων ώστε να συμβάλλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης του κινήματος Αυτοσυνηγορίας και στην Περιφέρεια
Προτεραιότητα 8	Προαγωγή της δικτύωσης και συνεργασίας και ωρίμανση των απαιτούμενων ενεργειών για τη δημιουργία ομοσπονδίας των οργανώσεων των χρηστών
Προτεραιότητα 9	Επιτάχυνση της ενσωμάτωσης της Διεθνούς Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο
Προτεραιότητα 10	Ανάπτυξη του συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων
Προτεραιότητα 11	Αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου για την ψυχική αναπηρία
Προτεραιότητα 12	Ανάδειξη παραδειγμάτων επιτυχών παρεμβάσεων στην αυτοσυνηγορία, για την αξιοποίησή τους σε εθνικό επίπεδο

Ο ωφελούμενος πληθυσμός της Πράξης είναι:

- τα άτομα με ψυχική αναπηρία
- οικογένειες ατόμων με ψυχική αναπηρία
- επαγγελματίες στον τομέα της ψυχικής υγείας.

1.2 Βασικά δεδομένα του πληθυσμού στόχου

Ο πληθυσμός στόχου της Πράξης δυστυχώς δεν αποτυπώνεται στατιστικά σε κανένα αρχείο, ούτε το πλήθος του ούτε τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του (φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση). Ως εκ τούτου, οι ανάγκες του πληθυσμού στόχου όπως έχουν περιγράψει από την ΕΣΑμεΑ στα ενημερωτικά έντυπα και κείμενα εγχειριδίων εκτιμάται ότι είναι ορθά αποτυπωμένες.

Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι ιστορικά οι άνθρωποι με ψυχική αναπηρία αποκλείστηκαν και περιθωριοποιήθηκαν από την κοινωνία θεωρούμενοι ως ανίκανοι να παίρνουν αποφάσεις για τον εαυτό τους και τα σημαντικά ζητήματα της ζωής τους. Η «θεραπευτική» αντιμετώπιση που επιλέχτηκε για αυτούς ήταν ο εγκλεισμός και συχνά η χρήση βίας και απάνθρωπης μεταχείρισης από τις υπηρεσίες υγείας. Τα άτομα με ψυχική αναπηρία και κατ'επέκταση οι οικογένειές τους, ζουν υπό τη απειλή του κοινωνικού στιγματισμού, σε μια κοινωνία που δεν είναι ενημερωμένη, οδηγώντας τους στο περιθώριο της κοινωνικής, οικονομικής, πολιτικής και πολιτιστικής ζωής. Επιπλέον έχουν δημιουργήσει μια κοινωνική κατηγορία που έχει συστηματικά αποδυναμωθεί και εξαρτηθεί σε ένα σύστημα υγείας που δεν ανταποκρίνεται στις ανάγκες της.

Η ψυχική αναπηρία στην Ελλάδα, αλλά και σε πολλά κράτη του κόσμου, εκτός από το στίγμα, αντιμετωπίζει και μια σειρά από ζητήματα όπως:

- η έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας,
- το μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας,
- η κακή ποιότητα υπηρεσιών στα ψυχιατρεία,
- οι πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας,
- η έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία,
- η έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας,
- η ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας,
- οι ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία.

Τα προβλήματα και οι ανάγκες του πληθυσμού στόχου θα ληφθούν υπόψη στα παρακάτω κεφάλαια ώστε να τεκμηριωθεί η καταλληλότητα του σχεδιασμού και η συνάφεια της στρατηγικής της Πράξης.

1.3 Διάρθρωση των Υποέργων

Η παρουσίαση των Υποέργων που ακολουθεί παρακάτω, βασίζεται στην περιγραφή που έχει δοθεί από την ΕΣΑμεΑ στο Τεχνικό Δελτίο πράξης και αποτελεί το κείμενο βάσης για την διαδικασία αξιολόγησης. Δεδομένου του ότι οι τροποποιήσεις του Τεχνικού Δελτίου αφορούσαν τις αλλαγές σε οικονομικό αντικείμενο και χρονοδιάγραμμα, θεωρείται ότι η περιγραφή των Υποέργων αποτελεί και το κείμενο σχεδιασμού του έργου.

Υπόεργο 1: Ενδυνάμωση του κινήματος της αυτοσυνηγορίας και διαβούλευση με τις οργανώσεις των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους για την ικανότητα δικαιοπραξίας

Το συγκεκριμένο Υπόεργο Αυτεπιστασίας αφορά τη διοργάνωση περιφερειακών συναντήσεων με τους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς προκειμένου να ενεργοποιηθούν τα άτομα με ψυχική αναπηρία, να αναπτυχθούν τοπικές ομαδικές δραστηριότητες και κατά συνέπεια να συμβάλλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης του κινήματος αυτό-συνηγορίας όχι μόνο στην Πρωτεύουσα αλλά και στην Περιφέρεια.

Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του Υποέργου σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν 20 συναντήσεις των 50 περίπου ατόμων (τουλάχιστον 1 συνάντηση ανά Διοικητική Περιφέρεια της χώρας και σε κάποιες Διοικητικές Περιφέρειες που θα κριθεί αναγκαίο περισσότερες από 1). Εκ των ων εκ άνευ θεωρείται η συμμετοχή των συλλόγων ατόμων με ψυχική αναπηρία (χρηστών), όπου υπάρχουν.

Υπόεργο 2: Εκπαίδευση σε θέματα αυτοσυνηγορίας και σε θέματα αλλαγών που επιφέρει στο χώρο της ψυχικής αναπηρίας η Διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Στο πλαίσιο του Υποέργου 2 το οποίο υλοποιείται με ίδια μέσα από την ΕΣΑμεΑ, προβλέφθηκε η διοργάνωση 30 σεμιναρίων εκπαίδευσης των 20 ατόμων διάρκειας 50 ωρών.

Στα σεμινάρια απευθύνονται σε:

- άτομα με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους (με έμφαση σε αυτούς που είναι δραστηριοποιημένοι) (min90%),
- στελέχη του αναπηρικού κινήματος (max10%),

Για τις ανάγκες των σεμιναρίων προβλέφθηκε η εκπόνηση εγχειριδίου εκπαίδευσης για τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους ενώ παράλληλα οι εκπαιδευτές ολοκλήρωσαν παρακολούθησαν επιμορφωτικό εργαστήριο.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Υποέργο 3: Μελέτη για το Άρθρο 12 «Ισότητα ενώπιον του Νόμου» , το Άρθρο 13 «Πρόσβαση στη δικαιοσύνη» και άλλες διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Το Υποέργο 3 προέβλεπε την εκπόνηση μελέτης απαραίτητης για την επανεξέταση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου και την εξάλειψη όλων εκείνων των διατάξεων που δημιουργούν διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Ουσιαστικά, το Υποέργο 3 αποτυπώνει το πλαίσιο για την ενσωμάτωση της Διεθνούς Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο, το οποίο συνεπάγεται βαθιές και ριζικές αλλαγές στο σύνολο της νομοθεσίας του κράτους, αλλά και στον τρόπο που η Πολιτεία και η κοινωνία αντιλαμβάνεται τα ζητήματα αναπηρίας.

Υποέργο 4: Δημοσιότητα και διάδοση των αποτελεσμάτων της Πράξης

Στο πλαίσιο του Υποέργου 4 περιλαμβάνονται όλες οι δράσεις δημοσιότητας για την διάδοση των αποτελεσμάτων της Πράξης και συγκεκριμένα ενημέρωση για όλους τους ωφελομένους καθώς και η διοργάνωση συνεδρίου για την αποτύπωση όλων των συνιστωσών της Πράξης.

Υποέργο 5: Έρευνα για την ανάπτυξη και το ρόλο του κινήματος της αυτοσυνηγορίας σε άλλες χώρες

Το 5^ο Υποέργο προβλέπει τη διεξαγωγή έρευνας για το ρόλο του κινήματος της αυτοσυνηγορίας σε χώρες στις οποίες έχει αναπτυχθεί δυναμικά όπως ΗΠΑ, Καναδάς αλλά και σε χώρες της Ευρώπης προκειμένου να αναδειχθούν παραδείγματα επιτυχών παρεμβάσεων στην αυτό-συνηγορία.

Υποέργο 6: Εξωτερική Αξιολόγηση

Στο πλαίσιο του Υποέργου 6 εκπονείται το παρόν παραδοτέο με στόχο την αξιολόγηση του πλαισίου, της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της Πράξης.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

1.4 Χρονοδιάγραμμα και Προϋπολογισμός

Η πράξη υλοποιείται σε όλη την Ελλάδα ανάλογα με την διαθεσιμότητα και προσβασιμότητα της ομάδας στόχους. Σε συνεργασία με τα μέλη της Συνομοσπονδίας (ΕΣΑμεΑ) και τους εμπλεκόμενους φορείς στον χώρο της ψυχικής υγείας όπως τα Κέντρα Ημέρας Υποστήριξης, Σωματεία μελών ατόμων με ψυχική αναπηρία, αυτοοργανώσεις ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Ο Φορέας λειτουργίας με βάση το σχεδιασμό του υλοποίησε επιτυχώς της συναντήσεις και τα εκπαιδευτικά σεμινάρια σε Αθήνα, Θεσσαλονίκη και μεγάλες πόλεις της Περιφέρειας.

Η χρονική διάρκεια υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου της πράξης όπως αποτυπώθηκε στο αρχικό τεχνικό δελτίο παρουσιάζεται παρακάτω. Συγκεκριμένα από την ένταξη του έργου στις 10/01/2011 η αρχική διάρκεια του έργου είχε σχεδιαστεί για 24 μήνες. Το χρονοδιάγραμμα τροποποιήθηκε δύο φορές λόγω παρατάσεων στο έργο μέχρι τον Ιούνιο 2013 και τον Δεκέμβριο του 2014 αυξάνοντας τη συνολική διάρκεια υλοποίησης του έργου στους 48 μήνες.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ									
ΥΠΟΕΡΓΑ		ΤΡΙΜΗΝΑ (QTR)							
		1Qtr	2Qtr	3Qtr	4Qtr	1Qtr	2Qtr	3Qtr	4Qtr
1	ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΑΥΤΟΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΤΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑΣ								
2:	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΥΤΟΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΑΛΛΑΓΩΝ ΠΟΥ ΕΠΙΦΕΡΕΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΨΥΧΙΚΗΣ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ								
3:	ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 12 «ΙΣΟΤΗΤΑ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ» ΤΟ ΑΡΘΡΟ 13 «ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ								

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

4:	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ								
	4.1 Έκδοση ενημερωτικών εντύπων	X	X	X	X	X	X	X	X
	4.2 Διοργάνωση Εθνικού Διήμερου Συνεδρίου για την ψυχική αναπηρία							X	X
5:	ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΡΟΛΟ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΑΥΤΟ-ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΣΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ								
6:	ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ								

Η συνολική Δημόσια Δαπάνη που διατέθηκε για τη συγκεκριμένη Πράξη ανέρχεται στα **784.450.00 ευρώ**. Ωστόσο, με την 2^η και τελική τροποποίηση του Τεχνικού Δελτίου, ο Φορέας λειτουργίας προχώρησε σε εξορθολογισμό του προϋπολογισμού με μείωση των διατιθέμενων πόρων δύο υποέργων που υλοποιούνται με εξωτερικούς αναδόχους. Η μείωση των πόρων δύο (2) υποέργων οφείλεται στην μικρότερο κόστος της νομικής δέσμευσης με τους εν λόγω αναδόχους. Ο συνολικός προϋπολογισμός επιμερίζεται ως ακολούθως:

A/A	Αρχικό	2 ^η Τροποποίηση
Υπόεργο 1:	74.353,00 €	61.805,00
Υπόεργο 2	388.767,00 €	381.217,00
Υπόεργο 3	98.400,00 €	88.560,00
Υπόεργο 4	112.230,00 €	112.230,00 €
Υπόεργο 5	55.350,00 €	49.815,00
Σύνολο	784.450,00 €	743.442,00

1.5 Περιγραφή Διαδικασίας Αξιολόγησης

Στόχος της μελέτης αξιολόγησης είναι να αναδείξει τα αποτελέσματα της στρατηγικής του σχεδιασμού και της εφαρμογής που μπορούν να βελτιώσουν τις προοπτικές των ατόμων με ψυχική αναπηρία και που σχετίζονται με την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση γονέων και εμπλεκομένων καθώς και να μεγιστοποιήσει τις επιδράσεις παρομοίων δράσεων.

Η Εξωτερική Αξιολόγηση αποτελεί διακριτό Υπόεργο της Πράξης (Υπόεργο 6) και στοχεύει στη συστηματική ανάλυση, παρακολούθηση και αποτίμηση των επιμέρους συνιστωσών του συνόλου της Πράξης.

Με βάση την κατανόηση του αντικειμένου για την διαδικασία αξιολόγησης ο Σύμβουλος Αξιολόγησης ακολούθησε τα παρακάτω στάδια:

Τα αξιολογικά ερωτήματα δομούνται σε τέσσερις ενότητες στις οποίες θα εστιαστεί η αξιολόγηση της πράξης. Οι ενότητες αυτές είναι:

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Ενότητα Α: Αξιολόγηση του προγραμματικού σχεδιασμού της πράξης, ήτοι της καταλληλότητας, της ρεαλιστικότητας και της εφικτότητας του σχεδιασμού και της συνέφειας των στόχων της πράξης με τους στόχους του Επιχειρησιακού Προγράμματος, μέσω του οποίου χρηματοδοτείται η υλοποίησή της.

Ενότητα Β: Αποτίμηση της πορείας υλοποίησης της πράξης, μέσω της χρήσης δεικτών, οι οποίοι αποτυπώνουν την πρόοδό της, ως προς το βαθμό επίτευξης των στόχων τους, ποσοτικά, ποιοτικά και χρονικά.

Ενότητα Γ: Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας της πράξης.

Ενότητα Δ: Αξιολόγηση του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης (εμπλεκόμενοι, συντελεστές, υποδομές, μέσα και εργαλεία).

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

2 Αξιολόγηση του Σχεδιασμού της πράξης

Η παρούσα ενότητα καλείται να εξετάσει το βαθμό της καταλληλότητας του σχεδιασμού της Πράξης, νοούμενης ως μέσου για την αντιμετώπιση των διαπιστωμένων προβλημάτων και αδυναμιών. Πεδίο παρατήρησης της Ομάδας Αξιολόγησης είναι το πλέγμα των Υποέργων και δράσεων που συγκροτούν την Πράξη. Στόχος της ενότητας είναι η επαλήθευση της ορθότητας της διάρθρωσης της Πράξης και ο έλεγχος του τρόπου με τον οποίο κάθε Υποέργο και δράση συμβάλλει στην επίτευξη των συνολικών της στόχων. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιούνται πίνακες - «μήτρες» με βάση τις οποίες αξιολογείται η συνάφεια στόχων - αναγκών και η συνάφεια στρατηγικής και στόχων.

2.1 SWOT ανάλυση έργου

Το έργο έχει σχεδιαστεί με κεντρική συνιστώσα την εκπαίδευση των ατόμων με ψυχική αναπηρία ώστε να διδαχθούν τα δικαιώματά τους και να δημιουργηθεί μία κρίσιμη μάζα διατεθειμένη να οργανωθεί και να πράξει συλλογικά προς όφελος της ομάδας. Οι υπόλοιπες συνιστώσες της Πράξης, όπως οι περιφερειακές συναντήσεις, η μελέτη και η έρευνα αποτελούν επικουρικά στοιχεία για την ενδυνάμωση των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Συγκεκριμένα, η παρουσίαση των διεθνών πρακτικών στο θέμα της αυτοσυνηγορίας, η ρεαλιστική προοπτική μεταφοράς αντίστοιχων πρακτικών στην Ελλάδα και η διάθεση της ΕΣΑμεΑ να υποστηρίξει το αναπηρικό κίνημα προς αυτή την κατεύθυνση, συνθέτουν μία ολοκληρωμένη και επαρκή «λογική παρέμβασης».

Παρακάτω παρουσιάζονται τα **Ισχυρά Σημεία**, οι **Ευκαιρίες**, τα **Ασθενή Σημεία** και οι **Απειλές**.

Ισχυρά Σημεία:

- Το προφίλ και η εμπειρία του Φορέα Λειτουργίας
- Επιστημονικός Υπεύθυνος και ανθρώπινο δυναμικό που εμπλέκεται στην υλοποίηση του έργου
- Γεωγραφική κάλυψη του έργου

Ευκαιρίες:

- Η ενσωμάτωση της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στο εθνικό δίκαιο;
- Τάση ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας σε άλλες χώρες
- Χρηματοδότηση του ΕΣΠΑ για την εδραίωση της μεταρρύθμισης του τομέα

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

	της ψυχικής υγείας
Ασθενή Σημεία: <ul style="list-style-type: none">▪ Χαμηλή συμμετοχή των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας σε αυτοοργανώσεις▪ Έλλειψη συλλογικών φορέων σε επαρχιακές πόλεις.	Απειλές: <ul style="list-style-type: none">▪ Οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο βιοτικό επίπεδο της ομάδας στόχου▪ Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματοποίηση▪ Δυσκολία/ Αδυναμία κινητοποίησης της ομάδας στόχου ώστε να συμμετέχει στις συναντήσεις και τα εκπαιδευτικά σεμινάρια.;

2.2 Αξιολόγηση της συνάφειας στόχων - αναγκών

Αρχικά αξιολογείται η συνοχή μεταξύ στόχων και αδυναμιών - αναγκών του χώρου της ψυχικής υγείας και επομένως της ομάδας στόχου, τις οποίες κλήθηκε να αντιμετωπίσει η Πράξη. Όσον αφορά τους στόχους, πρέπει να σημειωθεί ότι το προγραμματικό κείμενο του ΕΠ ΑΝΑΔ θέτει ως όραμα την «η εδραίωση της συντελούμενης στη χώρα μεταρρύθμισης στον τομέα της ψυχικής υγείας διαμέσου ολοκληρωμένων παρεμβάσεων για την κάλυψη των υφισταμένων και αναδύομενων αναγκών για υπηρεσίες ψυχικής υγείας, που θα εξασφαλίζουν την ιούτιμη πρόσβαση, θα αποτρέπουν την εμφάνιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού και θα υποστηρίζουν την κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας».

Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται αρχικά ο ειδικός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος

- Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας ολοκλήρωση και εδραίωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό και το Σχέδιο Δράσης του επικαιροποιημένου Μνημονίου Συνεργασίας μεταξύ Ε.Ε. και Υπουργείου Υγείας

και οι προτεραιότητες που περιγράφονται στο ΤΔΠ της Πράξης και περιλαμβάνονται στις ενδεικτικές δράσεις των κατηγοριών παρέμβασης του ΕΠ ΑΝΑΔ.

Οι ανάγκες που περιλαμβάνονται στην μήτρα συνάφειας έχουν εντοπιστεί στο κείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος, του ΤΔΠ καθώς και σε απαντήσεις της έρευνας πεδίου και παρουσιάζονται συνθετικά.

Στη μήτρα συνάφειας στόχων - αναγκών (Πίνακας 1) που ακολουθεί, τα οριζόντια σύνολα αποδίδουν τη σωρευτική επίδραση που ασκεί κάθε στόχος στην ικανοποίηση των διαπιστωμένων αναγκών. Τα κατακόρυφα σύνολα προσδιορίζουν το πλήθος των στόχων που κινούνται σε κατεύθυνση ικανοποίησης της εκάστοτε ανάγκης και, υπό την έννοια αυτή, εκφράζουν μία ποιοτική ένδειξη σχετικά με τη σημασία που αποδίδει η Πράξη σε συγκεκριμένα προβλήματα.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Από τη μήτρα, γίνεται φανερό ότι ο ειδικός στόχος ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες (9/9), καθώς οι ανάγκες αντικατοπτρίζουν την έλλειψη υπηρεσιών και πολιτικών στήριξης του τομέα της ψυχικής υγείας και της ικανότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία να δράσουν επιτυχώς για την άρση του κοινωνικού τους αποκλεισμού.

Όσον αφορά τις προτεραιότητες που θέτει η Πράξη, οι οποίες εξειδικεύουν τον ειδικό στόχο, αλληλοσυμπληρώνονται ως προς τη συνάφεια που παρουσιάζουν με τις ανάγκες του πληθυσμού στόχου. Ειδικότερα, οι προτεραιότητες που έχουν τεθεί για την ενεργοποίηση ατόμων με ψυχική αναπηρία καθώς και η προαγωγή της δικτύωσης και συνεργασίας για τη δημιουργία ομοσπονδίας των οργανώσεων των χρηστών φαίνονται ότι απορρέουν από την ανάγκη αντιμετώπισης των «πατερναλιστικών» υπηρεσιών ψυχικής υγείας και την έλλειψη πληροφόρησης των ληπτών. Η δημιουργία τέτοιων δικτύων μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία καθώς και αντίστοιχων τοπικών ομαδικών δραστηριοτήτων, ενθαρρύνοντας την ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας και επομένως, την αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου για την ψυχική αναπηρία.

Επίσης, η ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία (ανταποκρίνεται στους 7 από τις 9 ανάγκες) φαίνεται ότι μπορεί να αποτελέσει το μέσο για την καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα στον τομέα αυτό. Στην ελλιπή πληροφόρηση των ληπτών, ανταποκρίνονται οι προτεραιότητες που ενισχύουν γενικά το κίνημα της αυτοσυνηγορίας. Επιπλέον, η επιτάχυνση της ενσωμάτωσης της Διεθνούς Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο αναμένεται να λειτουργήσει ως μοχλός αφενός για την συμπλήρωση της νομοθεσίας και εφαρμογή της και αφετέρου για την επίλυση των θεμάτων στέγασης και απασχόλησης της συγκεκριμένης ομάδας.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Πίνακας 1: Μήτρα συνάφειας στόχων – αναγκών

Στόχοι		ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ - ΑΝΑΓΚΕΣ									
		Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
Ειδικός Στόχος	Αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών ψυχικής υγείας σύμφωνα με τον Εθνικό σχεδιασμό και εδραίωση και ολοκλήρωση της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9
Προτεραιότητες	Ενεργοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία		X		X	X	X		X	X	6

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στόχοι	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ - ΑΝΑΓΚΕΣ									
	Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
Ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας		X		X	X	X	X	X	X	7
Ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία				X	X	X	X	X	X	6
Ενσωμάτωση και επανένταξη στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων	X	X		X	X	X		X	X	7
Καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και	X	X		X	X	X		X	X	7

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στόχοι	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ – ΑΝΑΓΚΕΣ									
	Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
την πρόοδο στην αγορά εργασίας ατόμων										
Προαγωγή της αποδοχής της ποικιλίας στον χώρο εργασίας		X		X	X	X		X	X	6
Ανάπτυξη τοπικών ομαδικών δραστηριοτήτων ώστε να συμβάλλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης του κινήματος	X	X	X	X	X		X	X	X	8

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στόχοι	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ - ΑΝΑΓΚΕΣ									
	Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
Αυτοσυνηγορίας και στην Περιφέρεια										
Προαγωγή της δικτύωσης και συνεργασίας και ωρίμανση των απαιτούμενων ενεργειών για τη δημιουργία ομοσπονδίας των οργανώσεων των χρηστών		X			X		X	X	X	5

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στόχοι	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ – ΑΝΑΓΚΕΣ									
	Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
Επιτάχυνση της ενσωμάτωσης της Διεθνούς Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο		X			X		X	X		4
Ανάπτυξη του συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων		X	X		X			X	X	5
Αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου για την ψυχική αναπηρία	X	X	X		X		X			5

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στόχοι	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ - ΑΝΑΓΚΕΣ									
	Έλλειψη υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Ανεπαρκείς πολιτικές για την ψυχική υγεία	Μεγάλο οικονομικό κόστος για την παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Κοινωνικός Αποκλεισμός και στιγματισμός των οικογενειών	Πατερναλιστικές υπηρεσίες ψυχικής υγείας	έλλειψη στέγης και απασχόλησης για τα άτομα με ψυχική αναπηρία	έλλειψη προαγωγής και πρόληψης της ψυχικής υγείας	ανεπαρκής νομοθεσία και πλημμελής εφαρμογή της ισχύουσας	μειωμένη πληροφόρηση των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας	Σύνολο
Ανάδειξη παραδειγμάτων επιτυχών παρεμβάσεων στην αυτοσυνηγορία, για την αξιοποίησή τους σε εθνικό επίπεδο		X			X		X		X	4
Σύνολο	5	12	4	8	13	7	8	11	11	

2.3 Αξιολόγηση της συνάφειας μεταξύ στρατηγικής και στόχων

Στη συνέχεια αξιολογείται η συνάφεια μεταξύ της στρατηγικής που επιλέχθηκε - δηλαδή των Υποέργων που προσδιορίστηκαν - και των στόχων. Η συνάφεια μεταξύ των στόχων και του Υποέργου 6 δεν αξιολογείται καθώς αφορά υποστηρικτικές δράσεις για την υλοποίηση της Πράξης.

Στη μήτρα συνάφειας μεταξύ στρατηγικής και στόχων (Πίνακας 2), τα οριζόντια σύνολα αποδίδουν τη συνολική συμβολή κάθε Υποέργου στην υποστήριξη των στόχων της Πράξης και υποβοηθούν την εξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τη δυναμική κάθε Υποέργου. Τα κατακόρυφα σύνολα αποτελούν μία ποιοτική ένδειξη σχετικά με τη σημασία που αποδίδει η Πράξη στον εκάστοτε στόχο, καθώς προσδιορίζουν το πλήθος των δράσεων που ενισχύουν την επίτευξή του.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Πράξη είναι σχεδιασμένη κατά τέτοιο τρόπο, ώστε κάθε Υποέργο που υλοποιείται με ίδια μέσα από το Φορέα Λειτουργίας να είναι φυσική συνέχεια της προηγούμενου, να αποτελεί δηλαδή το «επόμενο βήμα». Πρόκειται δηλαδή για Πράξη με ιδιαίτερα σαφή και λογική συνεκτική δομή, όπου μια Ενέργεια δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πριν την ολοκλήρωση της προηγούμενης και αντίστοιχα συντείνουν προς την υλοποίηση όλων των στόχων. Εντούτοις, στη μήτρα συνάφειας μεταξύ στρατηγικής και στόχων αξιολογείται η συμβολή κάθε Ενέργειας ξεχωριστά στην υλοποίηση κάθε στόχου.

Συγκεκριμένα, τα Υποέργα 3 και 4 που αποτελούν εκπόνηση μελετών εργαλείων για την υποστήριξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας, λειτουργούν επικουρικά και συμπληρωματικά στο περιεχόμενο τόσο των ενημερωτικών συναντήσεων όσο και των εκπαιδευτικών σεμιναρίων που στοχεύουν στην ενεργοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Λειτουργώντας δε παράλληλα με τη δημοσιότητα της Πράξης, στο Υποέργο 4, αποτελούν κύριο μέσο για την ανάπτυξη του δημόσιου διαλόγου σχετικά με τα άτομα με ψυχική αναπηρία.

Η ενσωμάτωση της διαβούλευσης κατά την υλοποίηση του Υποέργου 1, ενισχύει την ενεργό συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία ακόμα και στο επίπεδο του χρονοπρογραμματισμού των ενεργειών της Πράξης.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι οι προτεραιότητες της Πράξης σχετικά με την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την αντιμετώπιση των κύριων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα άτομα της ομάδας στόχου όπως η στέγαση και η απασχόληση, εξυπηρετούνται μόνο μέσα από την υλοποίηση του Υποέργου 2, το οποίο ουσιαστικά υλοποιεί το σύνολο της στρατηγικής επιδίωξης και για το λόγο αυτό κρίνεται ως ιδιαίτερης βαρύτητας και χαρακτηρίζεται ως βασικό έργο κρίνει σε σημαντικό βαθμό την επιτυχία της Πράξης..

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Πίνακας 2: Μήτρα συνάφειας στρατηγικής – στόχων

	Προτεραιότητες												Σύνολο
	Ενεργοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία	Ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας	Ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία	Ενσωμάτωση και επανένταξη στην αγορά εργασίας μειονεκτούντων ατόμων	Καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας ατόμων	Προαγωγή ή της αποδοχής της ποικιλίας στον χώρο εργασίας	Ανάπτυξη τοπικών ομαδικών δραστηριοτήτων ώστε να συμβάλλουν στην επιτάχυνση της ανάπτυξης του κινήματος Αυτοσυνηγορίας και στην Περιφέρεια	Προαγωγή της δικτύωσης συνεργασίας κ ωρίμανση των απαιτούμενων ενεργειών για τη δημιουργία ομοσπονδιών οργανώσεων των χρηστών	Επιτάχυνση της ενσωμάτωσης της Διεθνούς Σύμβασης στο εθνικό δίκαιο	Ανάπτυξη του συστήματος υποστηρίξιμης λήψης αποφάσεων	Αναβάθμιση του δημόσιου διαλόγου για την ψυχική αναπηρία	Ανάδειξη παραδειγμάτων επιτυχών παρεμβάσεων στην αυτοσυνηγορία, για την αξιοποίησή τους σε εθνικό επίπεδο	
Υποέργο 1	X	X	X				X	X		X	X		4
Υποέργο 2				X	X	X	X	X		X	X		7
Υποέργο 3									X	X		X	3
Υποέργο 4							X	X			X		3
Υποέργο 5	X	X	X									X	1
Σύνολο	2	2	2	1	1	1	3	3	1	3	3	2	

2.4 Συμπεράσματα της Αξιολόγησης του Σχεδιασμού

- Η Πράξη έχει σχεδιαστεί με ιδιαίτερα σαφή, λογική και συνεκτική δομή.
- Από τον έλεγχο συνάφειας εκτιμάται ότι τόσο η στρατηγική όσο και οι στόχοι της έχουν σχεδιαστεί σύμφωνα με τις ανάγκες των ατόμων με ψυχική αναπηρία για ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας.
- Κάθε αδυναμία - ανάγκη του πληθυσμού στόχου αντιμετωπίζεται από δύο τουλάχιστον προτεραιότητες που θέτει η Πράξη.
- Ο ειδικός στόχος της Πράξης (με βάση την Πρόσκληση της ΕΥΤΥΚΑ) ανταποκρίνεται σε όλες τις ανάγκες (9/9), καθώς οι ανάγκες αντικατοπτρίζουν την έλλειψη υπηρεσιών και πολιτικών στήριξης του τομέα της ψυχικής υγείας και της ικανότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία να δράσουν επιτυχώς για την άρση του κοινωνικού τους αποκλεισμού.
- Η ανάπτυξη της συλλογικότητας των ατόμων με ψυχική αναπηρία φαίνεται ότι μπορεί να αποτελέσει μέσο για την άρση του αποκλεισμού από την αγορά εργασίας και την εκπαίδευση.
- Γενικότερα η δημιουργία οργανώσεων των ατόμων με ψυχική αναπηρία θα βελτιώσει το δημόσιο διάλογο για την ψυχική αναπηρία έχοντας πολλαπλά οφέλη για το αναπηρικό κίνημα.
- Η διαβούλευση που έχει ενσωματωθεί στο Υποέργο 1 αξιολογείται θετικά, καθώς αντανakλά την ενεργό συμμετοχή του πληθυσμού στόχου στο σχεδιασμό των δράσεων προς όφελός του.
- Η υλοποίηση του Υποέργου 2 κρίνει σε σημαντικό βαθμό την επιτυχία της Πράξης καθώς υλοποιεί το σύνολο της στρατηγικής επιδίωξης του φορέα υλοποίησης και της Πράξης.

3 Αξιολόγηση της Υλοποίησης της Πράξης

Το παρόν κεφάλαιο παρουσιάζει την πορεία υλοποίησης της Πράξης με την εξέλιξη προόδου φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των Υποέργων. Συγκεκριμένα, γίνεται αξιολόγηση της υλοποίησης των Υποέργων, αποτύπωση της επίτευξης των δεικτών εκροών και αποτελέσματος καθώς και των οικονομικών δεικτών.

Επιπροσθέτως στο πλαίσιο του Υποέργου 2, γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων των δύο (2) Ερευνών Πεδίου, που πραγματοποιήθηκαν από τον Σύμβουλο Αξιολόγησης προκειμένου να αποτυπωθεί η εκτίμηση της ομάδας στόχου και των εμπλεκόμενων φορέων κατά την υλοποίηση της Πράξης. Και οι δυο έρευνες πεδίου διεξήχθησαν μέσω δομημένων ερωτηματολογίου (βλ. Παράρτημα), τα οποία περιείχαν κυρίως κλειστού τύπου ερωτήσεις και εκτίμηση ικανοποίησης σε 5βαθμια κλίμακα εκτίμησης (όπου το 1 είναι η χαμηλότερου βαθμού ικανοποίηση ενώ το 5 παρουσιάζει το μέγιστο βαθμό ικανοποίησης). Επιπλέον, υπήρχε και η επιλογή για αναφορά προσωπικών σχολίων, ωστόσο δεν συμπληρώθηκε σε μεγάλο ποσοστό από τους εκπαιδευτές και σχεδόν καθόλου από τους εκπαιδευόμενους. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων γίνεται περιγραφικά και διαγραμματικά. Διευκρινίζεται ότι η διαγραμματική απεικόνιση εμφανίζει μόνο τις επικρατέστερες απαντήσεις των συμμετεχόντων.

3.1 Πορεία Υλοποίησης της Πράξης

Το Τεχνικό Δελτίο Προτεινόμενης πράξης προς έγκριση στην ΕΥΤΥΚΑ υποβλήθηκε από την ΕΣΑμεΑ σε συνέχεια ανοιχτής Πρόσκλησης, περιγράφοντας τις επιμέρους Δράσεις χωρίς συμπληρωμένους δείκτες εκροών. Στις 10/1/2011 η ΕΥΤΥΚΑ ενέκρινε την ένταξη της Πράξης στο ΕΠ. ΑΝΑΔ. Η Πράξη ξεκίνησε να υλοποιείται από 10/1/2011 με σκοπό να ολοκληρωθεί τον Δεκέμβριο του 2012.

Στη συνέχεια (7/10/2011) κρίθηκε σκόπιμη η τροποποίηση της Πράξης που αφορούσε,

- την παράταση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της πράξης από 31/12/2012 σε 30/06/2013 χωρίς αλλαγή στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό και
- την ενσωμάτωση των δεικτών μετά την οριστικοποίηση των δεικτών του προγράμματος.

Ακολούθησε και 2η τροποποίηση της Πράξης με

- παράταση του χρονοδιαγράμματος μέχρι 31/12/2014,
- μείωση του εγκεκριμένου προϋπολογισμού λόγω εξοικονόμησης πόρων και μειώσεων από τις νομικές δεσμεύσεις των υποέργων, καθώς και

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- αύξηση του φυσικού αντικείμενου με αντίστοιχη προσαρμογή των δεικτών εκροών.

Να σημειωθεί ότι κατά το τέλος του 1ου έτους υλοποίησης του Προγράμματος, τα μεγέθη της συμβασιοποίησης και της απορρόφησης ήταν χαμηλότερα από τα προγραμματισμένα. Αν και δεν αναφέρεται σε κανένα έγγραφο (αλληλογραφία, απόφαση οργάνων κτλ), η σημαντική αυτή καθυστέρηση της Πράξης πρέπει να αποτελέσει βασικό παράγοντα για την κατάθεση αιτήματος τροποποίησης του και την παράταση του για ακόμη 1 έτος. Το ίδιο διαφαίνεται να ισχύσε και κατά την 2η Τροποποίηση. Οι αρχικές καθυστερήσεις ωστόσο απορροφήθηκαν στην πορεία και η υλοποίηση επιταχύνθηκε ακολουθώντας τον αρχικό χρονοπρογραμματισμό ως προς τη διάρκεια των επιμέρους ενεργειών.

Αναλυτικά, η εικόνα που παρουσιάζει το κάθε Υποέργο είναι η ακόλουθη:

- Το **Υποέργο 1** ξεκίνησε να υλοποιείται με την έναρξη του έργου, ήτοι 1/1/2011 και το φυσικό αντικείμενο του ολοκληρώθηκε τις 30/6/2013 όπως είχε σχεδιαστεί. Οι δηλωμένες δαπάνες ανήλθαν σε 54% της συνολικής ΔΔ. Το ποσοστό απορρόφησης μέχρι την ολοκλήρωση του έργου 30/12/2014 προβλέπεται να φτάσει στο 70%. Η μικρή καθυστέρηση στην εκκίνηση της υλοποίησης του Υποέργου, σύμφωνα με το Φορέα λειτουργίας, οφείλεται στη χρονοβόρα διαδικασία πρόσληψης Επιστημονικά Υπευθύνου της Πράξης αφού προέκυψε η ανάγκη να δημοσιευθεί 2η Τροποποιημένη Πρόκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, λόγω έλλειψης εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην 1η Πρόσκληση.
- Το **Υποέργο 2** ξεκίνησε επίσης με την έναρξη του έργου, ωστόσο καθυστέρησε η υλοποίηση του καθώς πριν τη διοργάνωση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, έπρεπε να ολοκληρωθεί αρχικά η διαβούλευση με τα σωματεία των ατόμων με ψυχική αναπηρία σχετικά με το σχέδιο του προγράμματος των συναντήσεων που αποτελούν ενέργειες του Υποέργου 1. Το φυσικό αντικείμενο του Υποέργου έχει ολοκληρωθεί κανονικά μέχρι την 30/6/2014 αυξημένο σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση και οι δηλωμένες δαπάνες ανέρχονταν σε 46% της συνολικής ΔΔ. Το ποσοστό της απορρόφησης μέχρι το κλείσιμο του έργου προβλέπεται να φτάσει στο 75% των διατιθέμενων πόρων.
- Το **Υποέργο 3** υλοποιήθηκε μετά από ανάθεση σε εξωτερικό ανάδοχο. Η δημοσίευση του Διαγωνισμού έγινε στις 8/6/2011, η διενέργεια στις 13/7/2011 και η ανάληψη νομικής δέσμευσης έγινε στις 24/10/2011. Ο προϋπολογισμός του διαγωνισμού ήταν 98.400€ ενώ η σύμβαση υπογράφηκε με το ποσό 88.560 €. Στις 22/6/2012 ο Ανάδοχος ολοκλήρωσε και υπέβαλε το σχετικό παραδοτέο της μελέτης, ενώ μέσα στον Ιούλιο

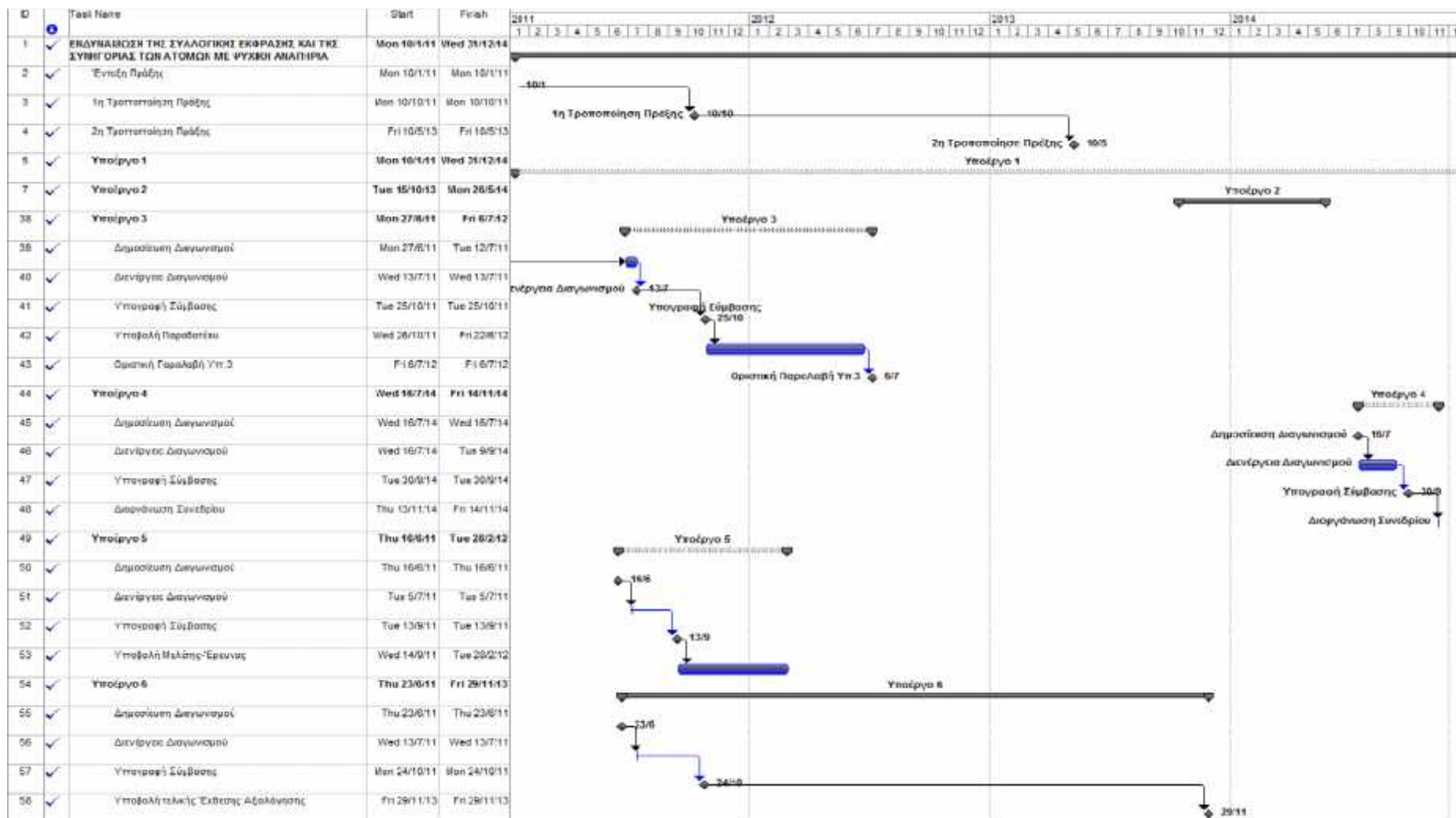
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

2012 έγινε και η οριστική παραλαβή του. Το οικονομικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε μέσα στο 2^ο εξάμηνο του 2012.

- Η υλοποίηση του **Υποέργου 4** που περιλαμβάνει την κύρια δράση δημοσιότητας της Πράξης παρουσίασε σημαντική απόκλιση από τον αρχικό σχεδιασμό. Βασική αιτία της συγκεκριμένης καθυστέρησης ήταν η αρχική απόκλιση στην υλοποίηση του Υποέργου 2 που οδήγησε στην παράταση του χρονοδιαγράμματος όλης της Πράξης. Δεδομένου του ότι το Υποέργο αφορά τη διοργάνωση του κεντρικού συνεδρίου για τη δημοσιότητα των αποτελεσμάτων της Πράξης, είναι λογικό να υλοποιηθεί με την ολοκλήρωση όλων των κύριων συνιστωσών δηλαδή των περιφερειακών συναντήσεων και των εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Το **Υποέργο** υλοποιήθηκε με ανάθεση σε εξωτερικό ανάδοχο. Ο διαγωνισμός δημοσιεύτηκε στις 16/7/2014 με προϋπολογισμό 112.230,00€ και η υπογραφή της σύμβασης ποσού 101006,99 € με τον Ανάδοχο έγινε στις 30/9/2014. Το κεντρικό συνέδριο έλαβε χώρα στις 13-14 /11/2014 ολοκληρώνοντας το φυσικό αντικείμενο του Υποέργου. Μέχρι τις 30/11/2014 δεν εμφανίζονται πληρωμές στο συγκεκριμένο υποέργο αλλά υπάρχει η πρόβλεψη ολοκλήρωσης του οικονομικού αντικειμένου μέχρι τη λήξη της Πράξης.
- Το **Υποέργο 5** επίσης υλοποιήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο και ολοκληρώθηκε όπως ακριβώς είχε προβλεφθεί στον αρχικό σχεδιασμό της Πράξης. Ο διαγωνισμός δημοσιεύτηκε στις 16/6/2011 με προϋπολογισμό 55.350,00 και το τελικό ποσό της σύμβασης του Αναδόχου ήταν 49.815,00 με ημερομηνία υπογραφής 13/9/2011. Το Παραδοτέο υποβλήθηκε το πρώτο εξάμηνο του 2012 όπου και παραλήφθηκε οριστικά. Το οικονομικό αντικείμενο του έργου ολοκληρώθηκε μέσα στο 2^ο εξάμηνο του 2012.
- Τέλος, **Υποέργο 6** βγαίνει προς ολοκλήρωση με την υποβολή της παρούσας έκθεσης.

Παρακάτω, απεικονίζεται σε Gantt η πορεία υλοποίησης της Πράξης:

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

3.2 Αξιολόγηση Υποέργου 1

Το Υποέργο 1 με τίτλο «Ενδυνάμωση του κινήματος της Αυτοσυναγερμίας και διαβούλευση με τις οργανώσεις των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους για την ικανότητα δικαιοπραξίας», υλοποιήθηκε με αυτεπιστασία από την ΕΣΑμεΑ.

Το Υποέργο 1 αποτελεί την αφηρητή όλη της Πράξης καθώς, μέσω αυτού σχεδιάστηκαν και οργανώθηκαν συνολικά 20 συναντήσεις σε 18 πόλεις της Ελλάδας. Οι συναντήσεις αυτές σκοπό είχαν την ενεργοποίηση-κινητοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία, την ανάπτυξη τοπικών δραστηριοτήτων και τέλος τη προώθηση του κινήματος της αυτοσυναγερμίας σε πανελλαδικό επίπεδο. Οι συναντήσεις ξεκίνησαν τον Ιούνιο του 2012 και ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο 2013. Σύμφωνα με τις Εκθέσεις των συναντήσεων οι συμμετέχοντες ήταν κατά μέσο όρο 19,2 άτομα.

Για την υλοποίηση των συναντήσεων, η ΕΣΑμεΑ συνεργάστηκε με τοπικούς φορείς του συστήματος ψυχικής υγείας και με τοπικά περιφερειακά σωματεία (όπου υπήρχαν) με σκοπό την ενθάρρυνση της συμμετοχής των ίδιων των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους στις συγκεκριμένες συναντήσεις.

Η θεματολογία των συναντήσεων ήταν ποικίλη. Κυρίως αναπτύχθηκαν οι σχέσεις του αναπηρικού κινήματος με τον χώρο των ατόμων με ψυχική αναπηρία, το κοινωνικό στίγμα, οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι λήπτες υπηρεσιών στο πλαίσιο της οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και τα ζητήματα της αυτοεκπροσώπησης και της αυτονομίας.

Σε όλες τις συναντήσεις συμμετείχαν στελέχη της ΕΣΑμεΑ και όπου υπήρχε τοπικό/περιφερειακό σωματείο συμμετείχαν και τα μέλη τους. Σε όλες τις συναντήσεις διανεμήθηκε το περιοδικό της ΕΣΑμεΑ και 3 έντοπα του προγράμματος, ενώ σε αρκετές συναντήσεις παρευρέθηκαν εκπρόσωποι τύπου τοπικών ΜΜΕ.

Τα αξιολογικά συμπεράσματα για το Υποέργο 1 συνοψίζονται ως εξής:

- Η διαβούλευση είναι από τα πλέον θετικά σημεία τόσο του Υποέργου όσο και της Πράξης, Αποδεικνύει ότι ο φορέας υλοποίησης εμπλέκει στη διαδικασία σχεδιασμού πολιτικής και τα ίδια τα άτομα με ψυχική αναπηρία. (μέλη της ομάδας στόχου)
- Κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντική η συμμετοχή στη συνάντηση ατόμων με ψυχική αναπηρία που είναι ήδη οργανωμένα σε σωματεία αυτοεκπροσώπησης, καθώς ήταν δυνατό να μεταφέρουν άμεσα την γνώμη και εμπειρία τους.

3.3 Αξιολόγηση Υποέργου 2

Το Υποέργο 2 «Εκπαίδευση σε θέματα αυτοσυνηγορίας και σε θέματα αλλαγών που επιφέρει στο χώρο της ψυχικής αναπηρίας η Διεθνής σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία» αποτελεί το **κύριο Υποέργο**, καθώς συγκεντρώνει το 51% του συνολικού προϋπολογισμού της Πράξης. Υλοποιήθηκε με ίδια μέσα και περιλαμβάνει τη σύνταξη εκπαιδευτικών εγχειριδίων για τους εκπαιδευτές και τους εκπαιδευόμενους και τη διοργάνωση των εκπαιδευτικών δράσεων σε όλη την Ελλάδα.

Οι εκπαιδευτές προσελήφθησαν μετά από σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της ΕΣΑμεΑ. Αντίστοιχα, για τους εκπαιδευόμενους εκδόθηκαν προσκλήσεις συμμετοχής και η βασική προϋπόθεση ήταν να είναι ο υποψήφιος λήπτης υπηρεσιών ψυχικής υγείας και να υποβάλλει τη σχετική αίτηση. Ο αριθμός των συμμετοχών για κάθε σεμινάριο ορίστηκε στα 20 άτομα. Ο αριθμός των ατόμων καλύπτονταν κάθε φορά ωστόσο δεν φαίνεται να ολοκλήρωναν όλοι οι συμμετέχοντες τους κύκλους εκπαίδευσης. Συνολικά, η διάρκεια των σεμιναρίων ήταν τρία τετραήμερα με τέσσερις (4) διδακτικές ώρες ανά ημέρα (16 διδακτικές ώρες).

Σχετικά με το συνοδευτικό υλικό των εγχειριδίων, λειτουργούν υποστηρικτικά στους των εκπαιδευόμενων και των εκπαιδευτών των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Βασικός στόχος τους να είναι κατανοητά, χρήσιμα και αποτελεσματικά ως προς τη ενδυνάμωση των ατόμων για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Σύμφωνα με τη γνώμη των συμμετεχόντων όπως αποτυπώθηκε στην έρευνα πεδίου, (βλ παρακάτω) ο συγκεκριμένος στόχος επιτεύχθηκε.

Λόγω της σημαντικότητας του Υποέργου για την επίτευξη των στόχων, διενεργήθηκαν 2 ξεχωριστές έρευνες πεδίου για τους εκπαιδευτές και για τους αποδέκτες των εκπαιδευτικών σεμιναρίων. Η αξιολόγηση του Υποέργου που ακολουθεί γίνεται με βάση των εν λόγω ερευνών.

3.3.1 Ανάλυση της έρευνας πεδίου -Εκπαιδευτές

Σκοπός της έρευνας πεδίου είναι να αξιολογήσει τα αποτελέσματα του επιμορφωτικού σεμιναρίου που διεξήχθη στην Αθήνα στις 28-29 Σεπτεμβρίου 2013 από την Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο της Πράξης "ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ", κυρίως σε ότι αφορά την ενημέρωση και προετοιμασία των εκπαιδευτών κατά την διεξαγωγή των περιφερειακών σεμιναρίων που θα υλοποιήσουν.

Ειδικότερα η έρευνα πεδίου έχει ως στόχο να εξαχθούν συγκεκριμένα συμπεράσματα από την διεξαγωγή της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών σε σχέση με:

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

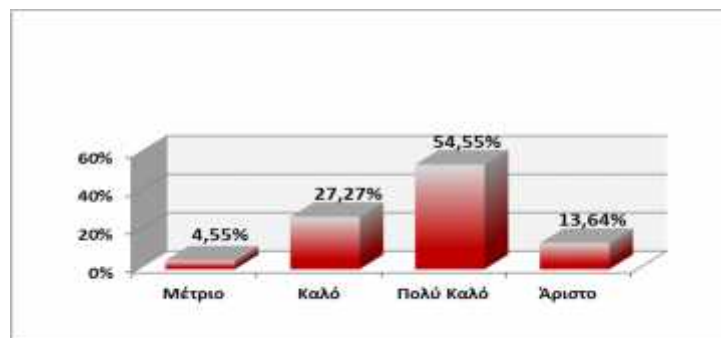
- Την γενικότερη αντίληψη για την Πράξη
- Την επιμόρφωση των εκπαιδευτών.

Η έρευνα διεξήχθη μέσω ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου το οποίο αναρτήθηκε μέσω διαδικτυακής εφαρμογής (google forms). Ο σύνδεσμος του ερωτηματολογίου απεστάλη σε όλους τους εκπαιδευτές που παρακολούθησαν την επιμόρφωση εκπαιδευτών και ήταν διαθέσιμο για συμπλήρωση 15 μέρες από την αποστολή του. Στο διάστημα αυτό, συμπληρώθηκαν συνολικά 22 ερωτηματολόγια.

3.3.1.1 Γενική αντίληψη των εκπαιδευτών για την Πράξη

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των εκπαιδευτών στο Διάγραμμα 1, η συντριπτική πλειοψηφία είναι ικανοποιημένη από το σχεδιασμό της Πράξης σε σχέση με την ενίσχυση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού, της εκπαίδευσης, της αλληλοϋποστήριξης, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος για τα άτομα με ψυχική αναπηρία.

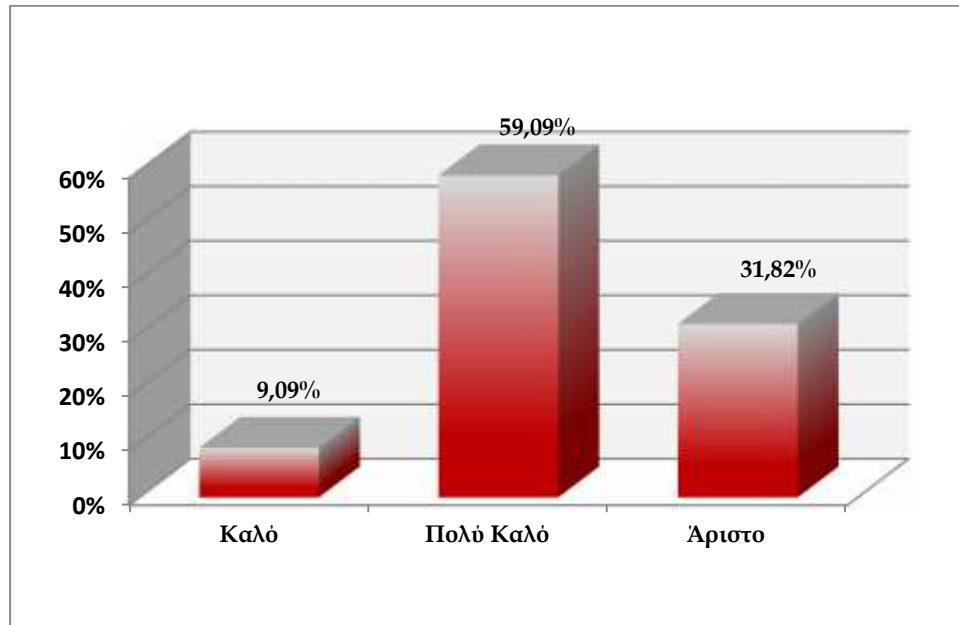
Διάγραμμα 1: Επίπεδο ικανοποίησης σε σχέση με την στρατηγική επιδίωξη της Πράξης

Η πληροφόρηση σχετικά με τον Φορέα Λειτουργίας και το αναπηρικό κίνημα έτυχε της θετικής κρίσης των εκπαιδευτών (Διάγραμμα 2), οι οποίοι ανάμεσα σε άλλα αναγνωρίζουν την ικανότητα και τον ενεργό ρόλο της ΕΣΑμεΑ στην προάσπιση των δικαιωμάτων του αναπηρικού κινήματος.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 2: Επίπεδο πληροφόρησης από το σεμινάριο σε σχέση με την Ε.Σ.Α.μεΑ. και το αναπηρικό κίνημα

Στο πεδίο αναφοράς προσωπικών σχολίων σχετικά με την Πράξη, επισημάνθηκαν τα παρακάτω:

- Οι ανάγκες και οι προσδοκίες της ομάδας στόχου παρουσιάστηκαν ως διατυπώσεις από το φορέα υλοποίησης και ως εκ τούτου οι εκπαιδευτές δεν είχαν τη δυνατότητα να σχολιάσουν συμπληρωματικά στο σχεδιασμό. .
- Η πράξη θα μπορούσε να εμπλουτιστεί με πιο αποτελεσματικές δράσεις δημοσιότητας όπως για παράδειγμα ένα τηλεοπτικό σποτ, κυρίως για την ενημέρωση περιοχών της επαρχίας που βρίσκονται μακριά από τα κέντρα λήψης αποφάσεων.
- Θα ήταν προτιμότερος ένας σχεδιασμός ολοκληρωμένου χαρακτήρα, συγκεκριμένα να ενσωματώσει δημιουργική ή/και επαγγελματική απασχόληση των συγκεκριμένων ατόμων και όχι απλά την ενημέρωση τους.

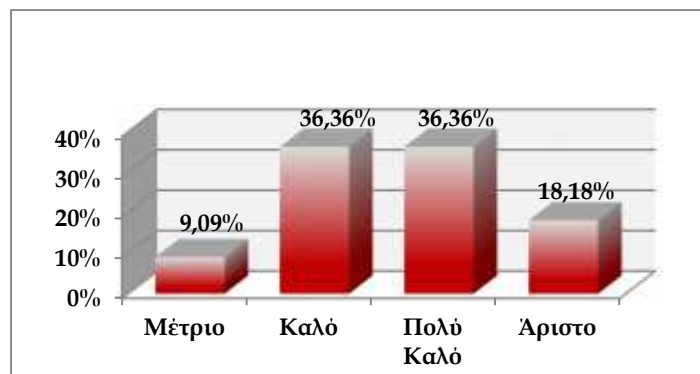
3.3.1.2 Αξιολόγηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών

Η ανταπόκριση του επιπέδου οργάνωσης και του περιεχομένου της επιμόρφωσης είναι σύμφωνα με την έρευνα, ισχυρή, δεδομένου ότι η πλειοψηφία των επιμορφούμενων θεωρούν ότι η επιμόρφωση ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στους τεθέντες στόχους και τις προτεραιότητες του έργου (Διάγραμμα 3). Τονίζεται ότι μόνο 9% των απαντήσεων κρίνουν ως μέτριο το επίπεδο οργάνωσης σε σχέση με τους τεθέντες στόχους. Αξίζει να προστεθεί ότι

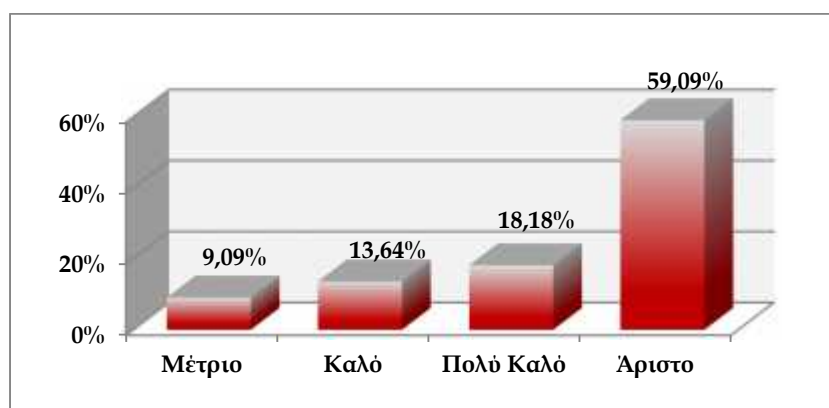
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

κάποιος από τους εκπαιδευτές πρότεινε ότι κατά την υλοποίηση της επιμόρφωσης θα ήταν αποτελεσματικότερη η παρουσία δύο συντονιστών από διαφορετικούς κλάδους (ένα νομικό και ένα ψυχολόγο). Παράλληλα, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4, τα μέσα και οι υποστηρικτικές υποδομές για την υλοποίηση της επιμόρφωσης ικανοποίησαν πλήρως το εκπαιδευόμενο κοινό.

Διάγραμμα 3: Επίπεδο διοργάνωσης και περιεχομένου της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών που υλοποιήθηκε όσον αφορά στην εξυπηρέτηση των στόχων και των προτεραιοτήτων του έργου

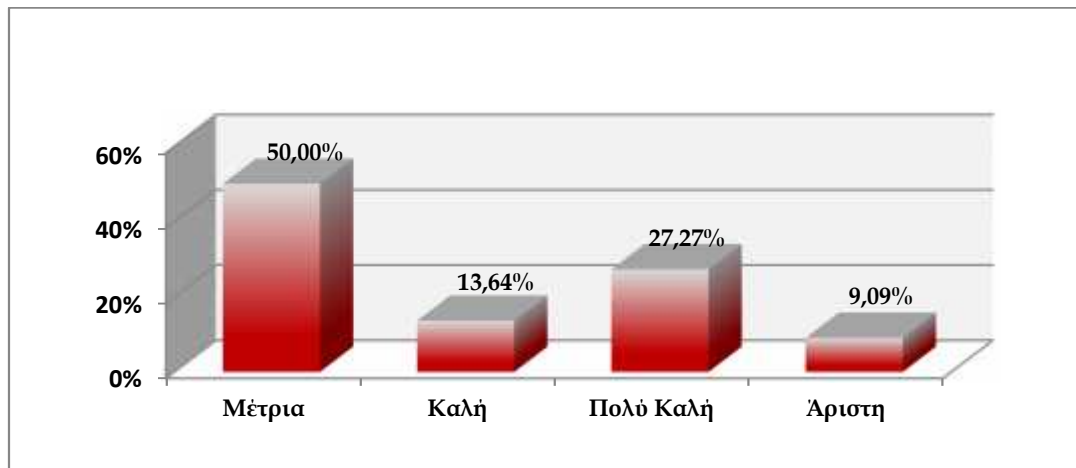

Διάγραμμα 4: Επίπεδο διοργάνωσης της επιμόρφωσης (χώρος, γραμματειακή - τεχνική υποστήριξη)

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 5: Επίπεδο δομής, διάρκειας και περιεχομένου της επιμόρφωσης ως προς την εξοπλήρωση των στόχων και των προτεραιοτήτων του έργου

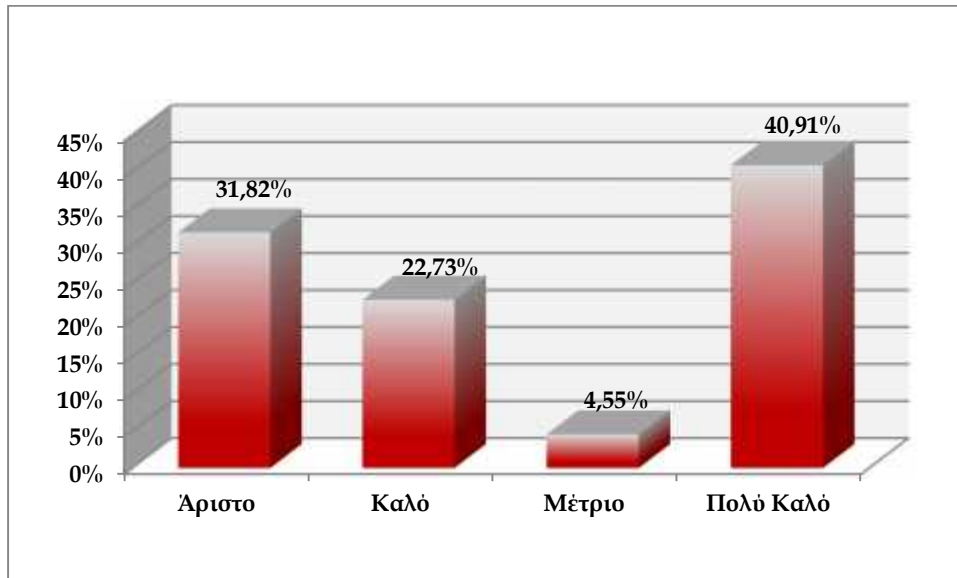

Στις ερωτήσεις για την παρουσίαση των θεμάτων από τους επιμορφωτές σχετικά με τη γνώση και παρουσίαση του αντικειμένου της επιμόρφωσης καθώς και τη μεταδοτικότητα του επιμορφωτή, συνολικά οι κρίσεις των συμμετεχόντων είναι θετικές όπως απεικονίζεται στο Διάγραμμα 7. Συγκεκριμένα, το 73% των ερωτηθέντων εκτιμά από πολύ καλή έως άριστη την γνώση του αντικειμένου από τους επιμορφωτές. Μάλιστα η κρίση για πολύ καλό επίπεδο κατά την προετοιμασία της παρουσίασης δίνεται από σχεδόν τους μισούς εκπαιδευτές.

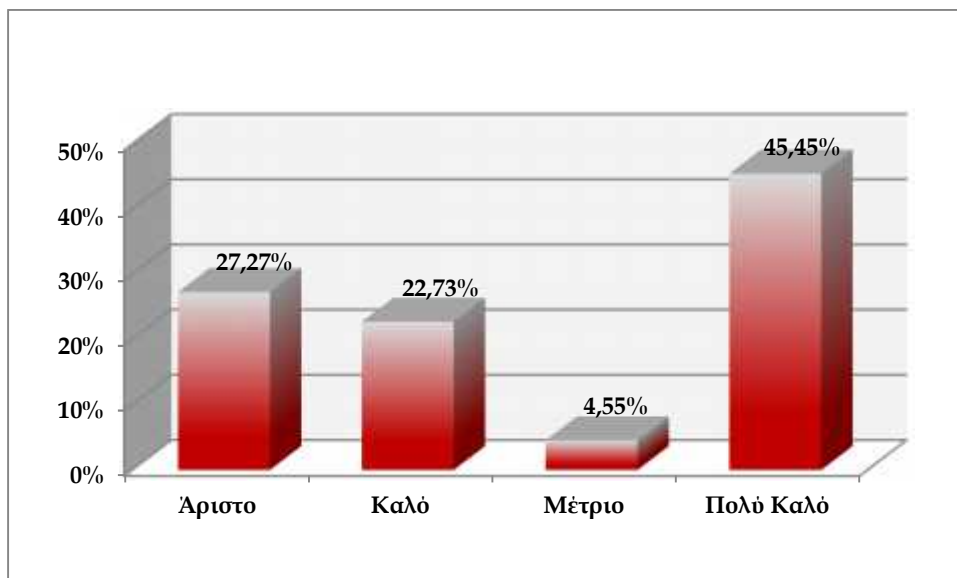
Στο θέμα της μεταδοτικότητας των επιμορφωτών, ένα ποσοστό του 13,5% έκρινε ως μέτριο το επίπεδο της μεταδοτικότητας (Διάγραμμα 9). Αν και ιδιαίτερα υποκειμενική απάντηση, αξίζει να σημειωθεί ότι οι αρκετά νομικοί όροι στο πλαίσιο της επιμόρφωσης φάνηκε να δυσκολεύει κάποιους εκπαιδευτές που δεν ήταν του νομικού κλάδου.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 6: Επίπεδο παρουσίασης των θεμάτων από τους επιμορφωτές (ως προς τη γνώση του αντικειμένου)

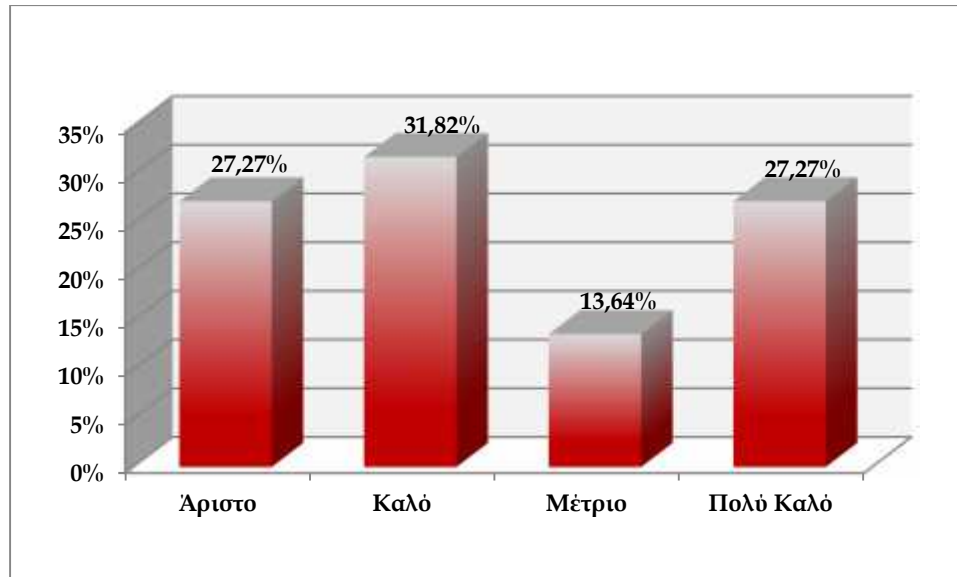

Διάγραμμα 7: Επίπεδο παρουσίασης των θεμάτων από τους επιμορφωτές (προετοιμασία παρουσίασης)

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 8: Επίπεδο παρουσίασης των θεμάτων από τους επιμορφωτές (μεταδοτικότητα)

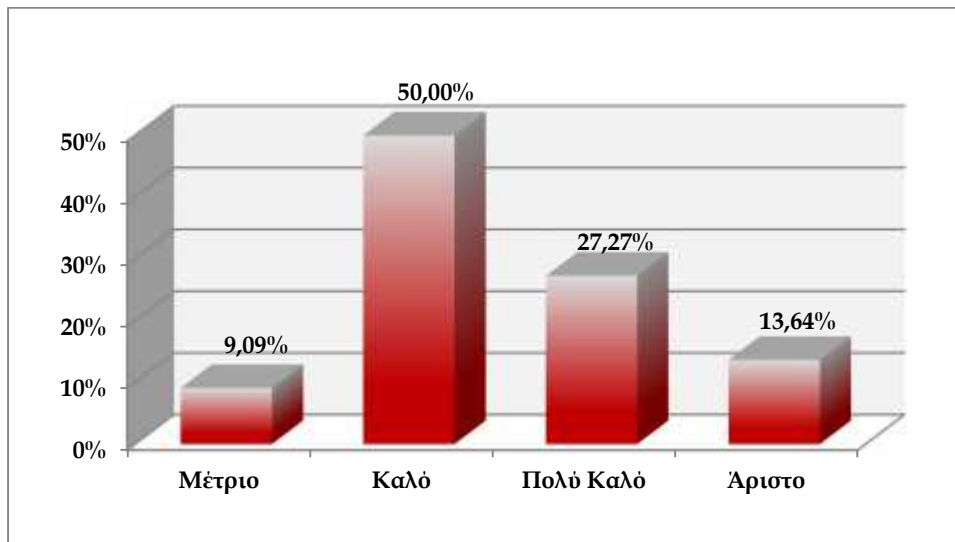

Η εικόνα που προκύπτει από τη συνθετική ανάγνωση των αποτελεσμάτων στο Διάγραμμα 10, είναι ότι οι εκπαιδευτικοί είχαν μια ικανοποιητική ενημέρωση τόσο σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά των ατόμων με ψυχική αναπηρία όσο και με τη χρήση εκπαιδευτικών ενεργητικών τεχνικών.

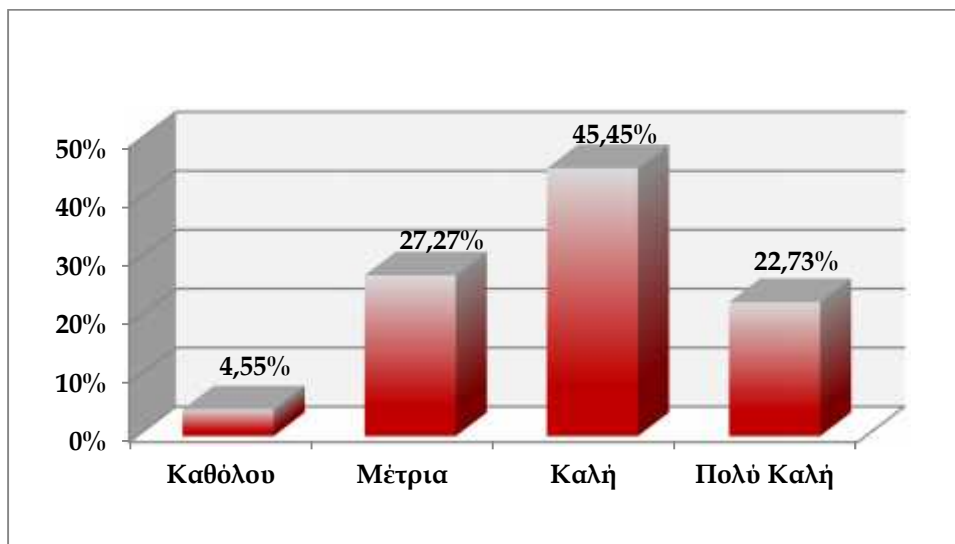
Επισημαίνεται ωστόσο ότι κάποιοι από τους συμμετέχοντες προβληματίστηκαν κυρίως ως προς τον τρόπο προσέγγισης και αντιμετώπισης των ατόμων αυτών. Αναφορικά με τη χρήση εκπαιδευτικών τεχνικών αποτυπώνονται διάφορα σχόλια κυρίως από εκπαιδευτές που δεν είναι ψυχολόγοι ή κοινωνιολόγοι. Σε σχέση με το τελευταίο προτείνεται από τους συμμετέχοντες οι εκπαιδευτικές τεχνικές να παρουσιάζονται με ομάδες εργασίας όπου θα μπορούσε να γίνει πιο κατανοητό το όλο εγχείρημα, ίσως και με την παρουσία ατόμων ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 9: Επίπεδο ενημέρωσης από την επιμόρφωση σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά των ατόμων με ψυχική αναπηρία

Διάγραμμα 10: Επίπεδο ενημέρωσης σχετικά με τη χρήση ενεργητικών εκπαιδευτικών τεχνικών

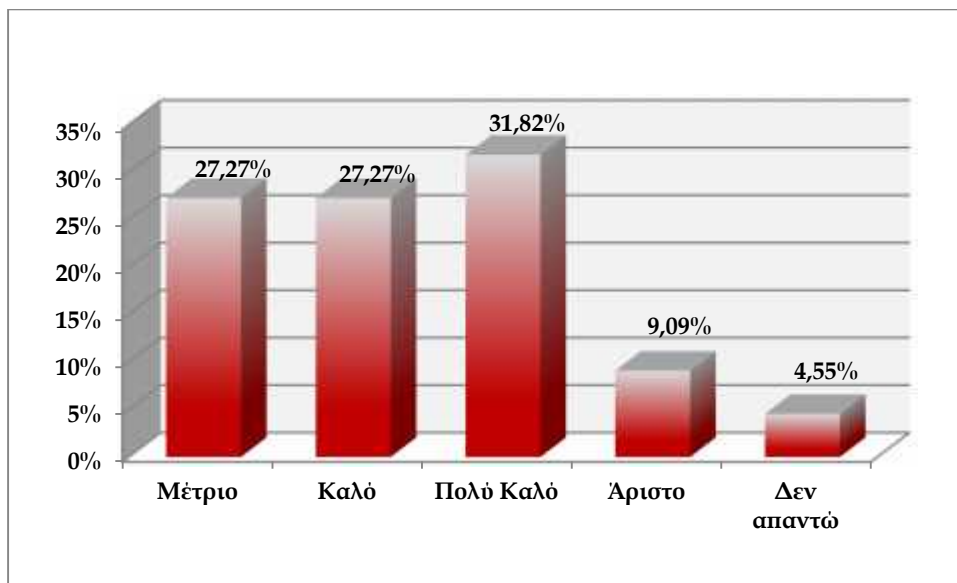

Όσον αφορά την αξιοποίηση της δυναμικής της συγκεκριμένης ομάδας εκπαιδευομένων οι απόψεις των εκπαιδευτών αν και μοιρασμένες, είναι θετικές (Διάγραμμα 12).

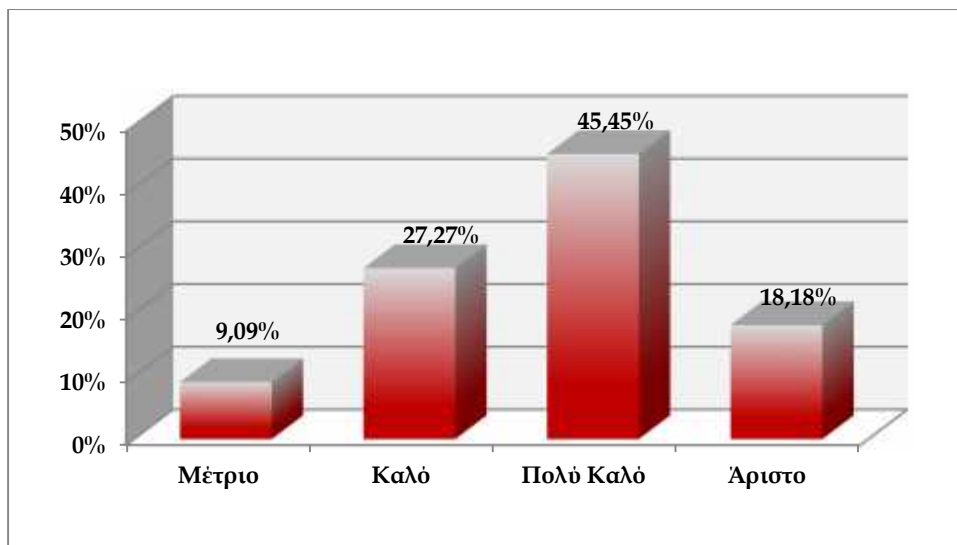
Στη συνέχεια, η ενημέρωση που παρείχαν στους εκπαιδευτές σχετικά με το δικαίωμα της αυτοσυνηγορίας επίσης αποσπά τα θετικά σχόλια από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 11: Επίπεδο ενημέρωσης σχετικά με την αξιοποίηση της δυναμικής της συγκεκριμένης ομάδας εκπαιδευόμενων

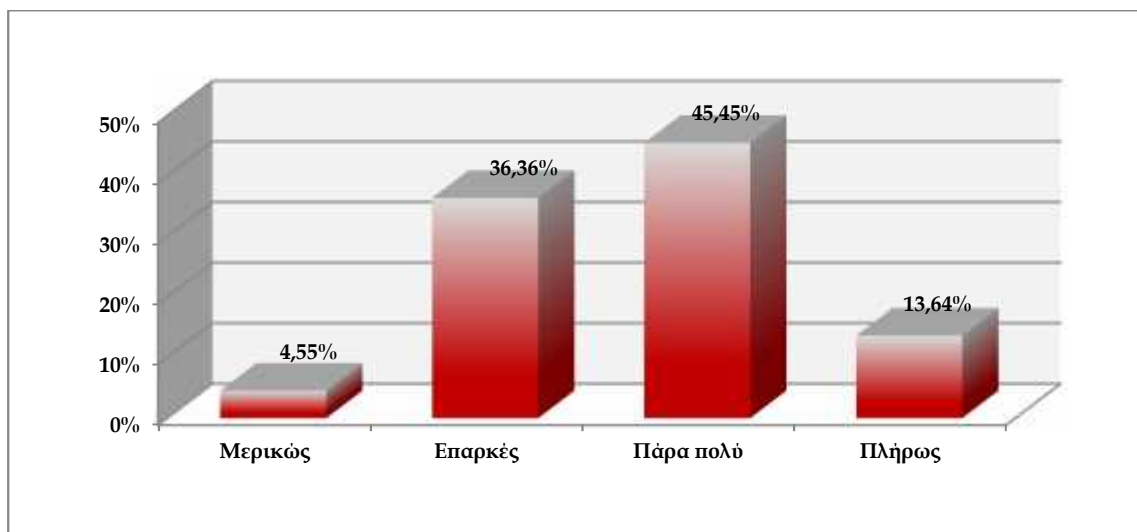
Διάγραμμα 12: Επίπεδο ενημέρωσης σχετικά με τη δικαιωματική προσέγγιση της ψυχικής αναπηρίας

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

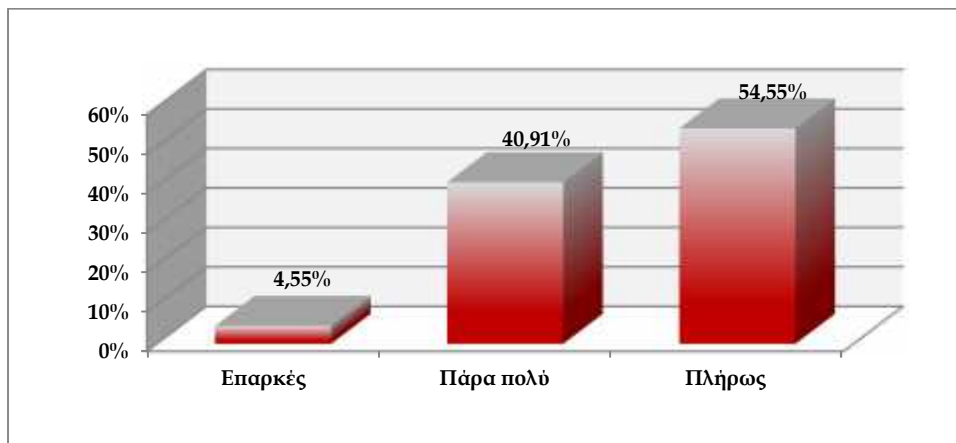
Τα παρακάτω Διαγράμματα 14 και 15 παρουσιάζουν τις απόψεις των εκπαιδευομένων για την ποιότητα και χρησιμότητα των εγχειριδίων που διανέμονται στα άτομα που συμμετέχουν στο σεμινάριο. Σκοπός του εγχειριδίου εκπαιδευτή είναι να οργανώσει τη διδασκαλία των θεματικών ενοτήτων του εγχειριδίου εκπαιδευόμενων με έναν τρόπο που να προωθεί την καλύτερη δυνατή ανταπόκριση των εκπαιδευόμενων στις γνώσεις που θα τους προσφέρει ο εκπαιδευτής. Αντίστοιχα το εγχειρίδιο του εκπαιδευομένου αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο υποστήριξης των ατόμων με ψυχική αναπηρία ώστε να διεκδικήσουν με ενιαίο, τεκμηριωμένο και συστηματικό τρόπο τα δικαιώματά τους σε βασικούς τομείς. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων εκτιμά τα εγχειρίδια θα αποτελέσουν σε κάποιο βαθμό το μέσο για την ενδυνάμωση της συλλογής έκφραση. Συγκεκριμένα το 45,45% θεωρεί ότι μπορεί να είναι πλήρως αποτελεσματικά ενώ ένα 5% θεωρεί ότι μόνο μερικώς μπορεί να ενισχύσει αυτό το σκοπό.

Διάγραμμα 13: Αξιολόγηση εγχειριδίων σε επίπεδο αποτελεσματικότητας ως προς την ενδυνάμωση της συλλογικής έκφρασης

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 14: Ποιότητα εγχειριδίων σε επίπεδο χρησιμότητας για τα εκπαιδευτικά σεμινάρια

Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των συμμετεχόντων τα εκπαιδευτικά εγχειρίδια ήταν πλήρη και εμπειρισταωμένα αλλά γραμμένα με τρόπο που πολύ δύσκολα μπορεί να χρησιμοποιηθούν από τη συγκεκριμένη ομάδα, η οποία πέρα από τις δυσκολίες συγκέντρωσης έχει πολλές φορές αρκετά χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης (πχ. απόφοιτοι Δημοτικού).

Τέλος, οι εκπαιδευτές θεωρούν ότι πέραν του εκπαιδευτικού σεμιναρίου, είναι πολύ σημαντικό να ενθαρρύνονται οι εκπαιδευόμενοι να ανατρέχουν στο εγχειρίδιο εκπαιδευόμενων και μετά το τέλος του προγράμματος για να βοηθήσουν ουσιαστικά την ενδυνάμωση της αυτοσυνηγορίας του αναπηρικού κινήματος..

3.3.1.3 Συμπεράσματα Έρευνας Πεδίου Εκπαιδευτών

- Συνολικά, η αξιολόγηση της επιμόρφωση των εκπαιδευτών δίνει εικόνα επαρκούς ικανοποίησης. Όσοι απέδωσαν μέτρια αξιολόγησης στην επιμόρφωση που παρακολούθησαν το αποδίδουν εν μέρει στη σύντομη διάρκεια του σεμιναρίου σε σχέση με την σημαντικότητα του θέματος της αυτοσυνηγορίας.
- Αναφορικά με το σχεδιασμό του έργου, εκτιμάται από τους επιμορφούμενους ότι είναι συναφείς με τις ανάγκες και τις προσδοκίες της ομάδας στόχου όπως αυτές διερευνήθηκαν και διατυπώθηκαν μέσα από τις συναντήσεις σε πανελλαδικό επίπεδο που προηγήθηκαν των εκπαιδευτικών σεμιναρίων,

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- Το περιεχόμενο, η δομή και η διάρκεια του επιμορφωτικού σεμιναρίου εκτιμήθηκε από τους επιμορφούμενους ως μέτρια όπως προαναφέρθηκε, ενώ οι ενότητες των εισηγήσεων θεωρήθηκαν αρκετά ολοκληρωμένες.
- Οι τεχνικές και οι οδηγίες για τη διεξαγωγή των εκπαιδευτικών σεμιναρίων αποτιμήθηκαν ικανοποιητικά, ωστόσο προτάθηκαν πιο απλοποιημένες μέθοδοι εκπαίδευσης, με βιωματικά εργαστήρια.
- Τόσο τα εγχειρίδια όσο και τα έντυπα του προγράμματος (Η Διεθνής Σύμβαση, τα δικαιώματα των ατόμων με ψυχική αναπηρία, τίποτα για μας χωρίς εμάς) χαρακτηρίζονται ως πολύ χρήσιμα εκπαιδευτικά υλικά. Ωστόσο, οι περισσότεροι επιμορφούμενοι προτείνουν μια περαιτέρω απλοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού τόσο σε επίπεδο γλώσσας όσο και σε επίπεδο νομικών εννοιών ώστε να είναι πιο κατανοητά από την ομάδα στόχο.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

3.3.2 Ανάλυση της έρευνας πεδίου -Εκπαιδευόμενοι.

3.3.2.1 Πλαίσιο της έρευνας πεδίου των εκπαιδευομένων

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Αξιολόγησης, ο Σύμβουλος αξιολόγησης χρησιμοποίησε ένα ερωτηματολόγιο για όλες τις ομάδες πληθυσμού στόχου, άτομα με ψυχική αναπηρία που θα συμμετέχουν στα εκπαιδευτικά σεμινάρια, οικογένειες των ατόμων, επαγγελματίες στο τομέα της ψυχικής υγείας οι οποίοι θα συμμετέχουν είτε ως εκπαιδευτές είτε ως συνομιλητές στις συναντήσεις διαβούλευσης.

Η επιλογή του δείγματος έγινε βάση στατιστικής ανάλυσης για το πλήθος κάθε ομάδας στόχου. Αρχικά ο σχεδιασμός της έρευνας προέβλεπε την αποστολή του ερωτηματολογίου και την συλλογή των δεδομένων ηλεκτρονικά. Ωστόσο, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της ομάδας στόχου, η αποστολή και συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν κρίθηκε εφικτή και για το λόγο αυτό, η έρευνα πήρε τη μορφή συνέντευξης με το ίδιο δομημένο ερωτηματολόγιο.

Συγκεκριμένα, το μέγεθος δείγματος επιλέχθηκε στα 90 άτομα και συλλέχθηκε από

- 2 Τμήματα στην Αθήνα, 28/11/2013 και 19/2/2014
- Θεσσαλονίκη, 14/2/2014
- Βόλο 7/2/2014
- Κατερίνη 28/2/2014

Στα Τμήματα της Αθήνας υπήρχαν συμμετέχοντες που είχαν παρευρέθησαν περισσότερες από μία φορές σε εκπαιδευτικά σεμινάρια. Αυτοί ήταν κυρίως μέλη κάποιων Σωματείων που η συμμετοχή τους ήταν επικουρική κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου. Η Ομάδα της έρευνας επέλεξε κάθε άτομο να συμπληρώσει μόνο ένα ερωτηματολόγιο.

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες ήταν συνεργάσιμοι με τη βοήθεια του εκπαιδευτή. Η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν ακολούθησε πάντα τη μορφή ερωταπαντήσεων αλλά και συζήτησης όταν ο εκπαιδευόμενος δεν μπορούσε να κατανοήσει το νόημα της ερώτησης.

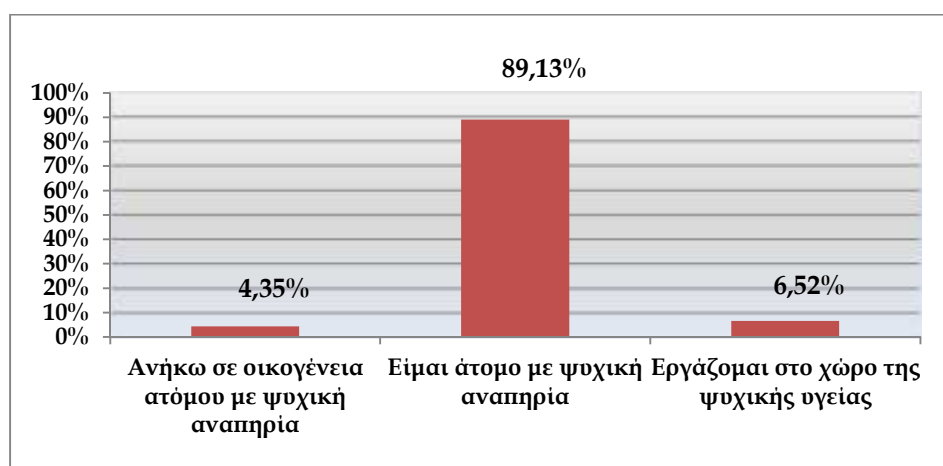
Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο Αξιολογητής επέλεξε να συλλέγει τα ερωτηματολόγια κατά τα 2^η μέρα της 3ημερης διάρκειας των εκπαιδευτικών σεμιναρίων ώστε να είναι παρόντες το μεγαλύτερο ποσοστό των εκπαιδευομένων. Ωστόσο σε αρκετές περιπτώσεις οι συμμετέχοντες δεν ξεπέρασαν τους 10 (περίπτωση Κατερίνης).

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

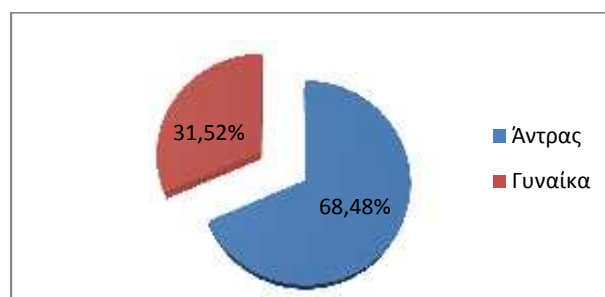
3.3.2.2 Μέρος 1: Προφίλ εκπαιδευομένων

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες στα εκπαιδευτικά σεμινάρια όπως ήταν αναμενόμενο είναι άτομα με ψυχική αναπηρία. Όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 15, το 4,3% ήταν μέλη οικογενειών που τις περισσότερες φορές συνόδευαν άτομο με ψυχική αναπηρία όπως αντίστοιχα και επαγγελματίες από το χώρο της ψυχικής υγείας. Το μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι άντρες (68,5%) ηλικίας 35-35 χρονών (Διάγραμμα 16 και 17).

Διάγραμμα 15: Ομάδα Ωφελομένων

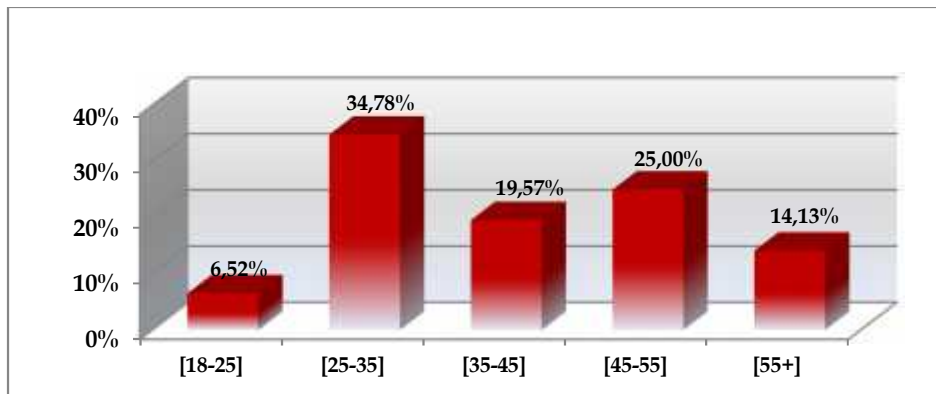

Διάγραμμα 16: Φύλο Ωφελομένων

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

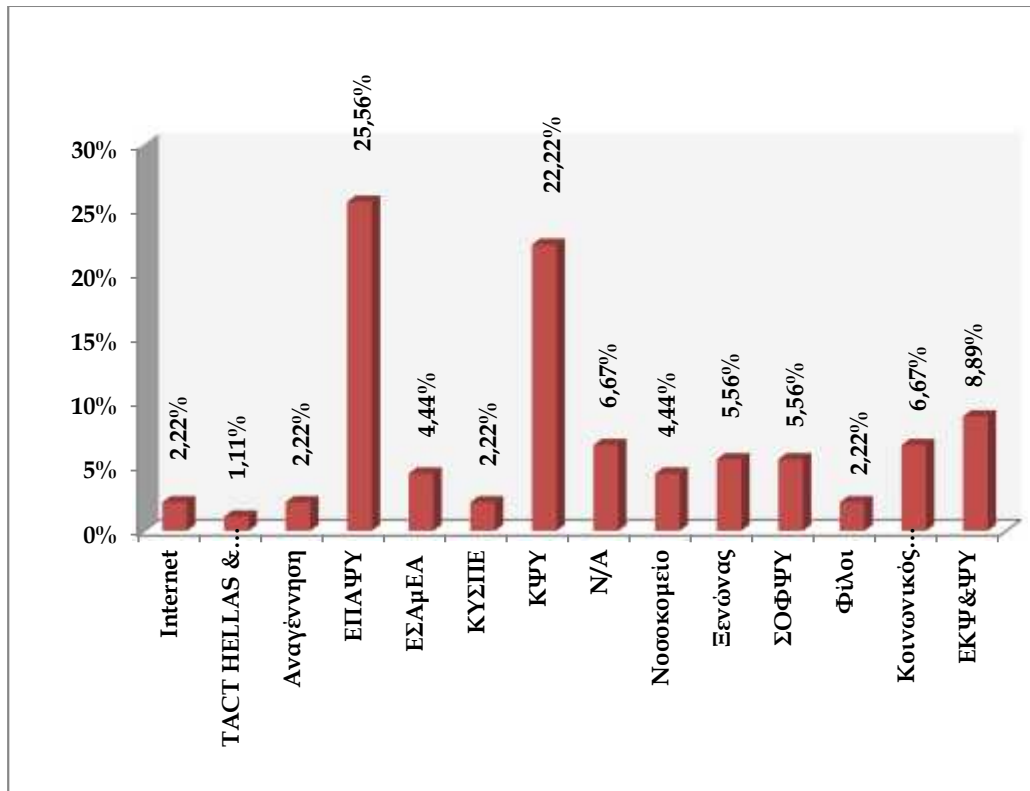
Διάγραμμα 17: Ηλικία Ωφελουμένων

Οι περισσότεροι συμμετέχοντες που απάντησαν στις ερωτήσεις της έρευνας, ενημερώθηκαν από το ΕΠΑΨΥ (πρόκειται για τους εκπαιδευομένους στα τμήματα της Αθήνας) ενώ στις άλλες πόλεις κύριος φορέας ενημέρωσης για το εκπαιδευτικό σεμινάριο ήταν το Κέντρο Ημέρας και το Κέντρο Ψυχικής Υγείας (Διάγραμμα 19). Σημαντική είναι η συμβολή των ΣΟΦΨΥ καθώς και των Ξενώνων φιλοξενίας για την ενημέρωση των ληπτών σχετικά με τις δράσεις της ΕΣΑμεΑ.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 18: Πηγή Ενημέρωσης Σεμιναρίου

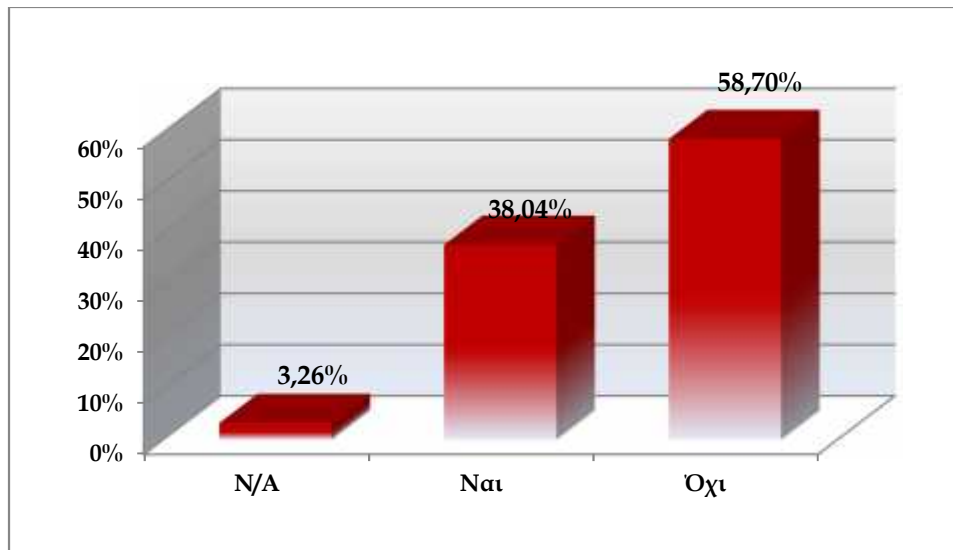
Γενικότερα, διαφαίνεται ότι οι συμμετέχοντες ενημερώνονται κυρίως ατομικά από τις υποστηρικτικές δομές χωρίς να έχουν πρόσβαση σε δικούς τους συλλογικούς φορείς. Εξαιρεση αποτελεί το Σωματείο «Αναγέννηση», φορέας αυτοεκπροσώπησης των ατόμων με ψυχική αναπηρία, τα μέλη του οποίου παρευρίσκονταν τόσο στις συναντήσεις όσο και στα σεμινάρια μεταφέροντας τις προσωπικές τους εμπειρίες από τις δραστηριότητες.

3.3.2.3 Μέρος 2: Γενική αντίληψη για το κίνημα της αυτοσυναγερμίας

Η πλειοψηφία των εκπαιδευομένων στα σεμινάρια δεν συμμετέχουν σε κάποιο σωματείο ατόμων με ψυχική αναπηρία. Αντίστοιχα όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 19, το 38% που παρευρέθηκε ανήκει σε κάποιο σωματείο. Σαν αναλογία εκτιμάται ικανοποιητική δεδομένου ότι ο στόχος των σεμιναρίων είναι να ενημερωθούν οι λήπτες και δοθούν τα κίνητρα για την ενίσχυση της συλλογικής έκφρασης των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Ένα πολύ μικρό ποσοστό δεν απάντησε γιατί δεν ήξερε την έννοια του «σωματείου».

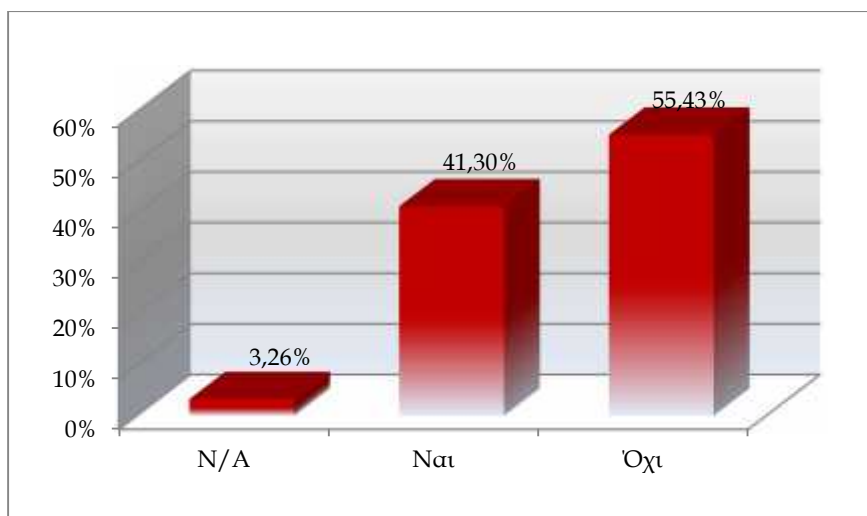
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 19: Συμμετοχή σε σωματείο

Προχωρώντας στην ερώτηση αναφορικά με την πληροφόρηση για την αυτοοργάνωση» ή «αυτοσυνηγορία» (Διάγραμμα 20), οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι δεν γνώριζαν καθόλου τον συγκεκριμένο όρο. Εξετάστηκε η πιθανότητα να μην γνωρίζουν τη λέξη ως τέτοια, ωστόσο και περιφραστικά που τους παρατέθηκε δεν το γνώριζαν. Ο όρος αντανακλά τη δράση ατόμων που συνηγορούν για τα ατομικά και συλλογικά τους συμφέροντα ενάντια σε ένα πλαίσιο διακρίσεων ως αποτέλεσμα της διάγνωσης τους ως άτομα με ψυχική αναπηρία.

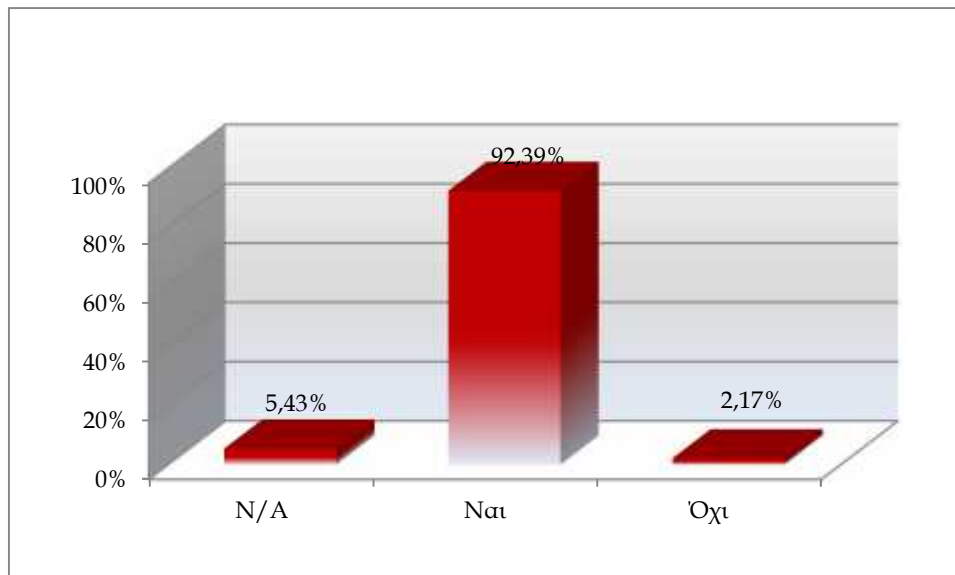
Διάγραμμα 20: Επίπεδο γνώσης αυτοοργάνωσης

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Στη συνέχεια, το Διάγραμμα 21 απεικονίζει τη συντριπτική πλειοψηφία των εκπαιδευομένων, η οποία εκτιμά ότι η συλλογική δράση και κινητοποίηση με δική τους πρωτοβουλία, θα βοηθήσει για την γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Χαρακτηριστική είναι η απάντηση ενός εκπαιδευομένου ότι «οι πολλοί παίρνουν την Πόλη» εννοώντας ότι η ενότητα των ληπτών και η συσπείρωση της φωνής τους κρίνεται επιτακτική ανάγκη υπό τις συνθήκες της οικονομικής κρίσης.

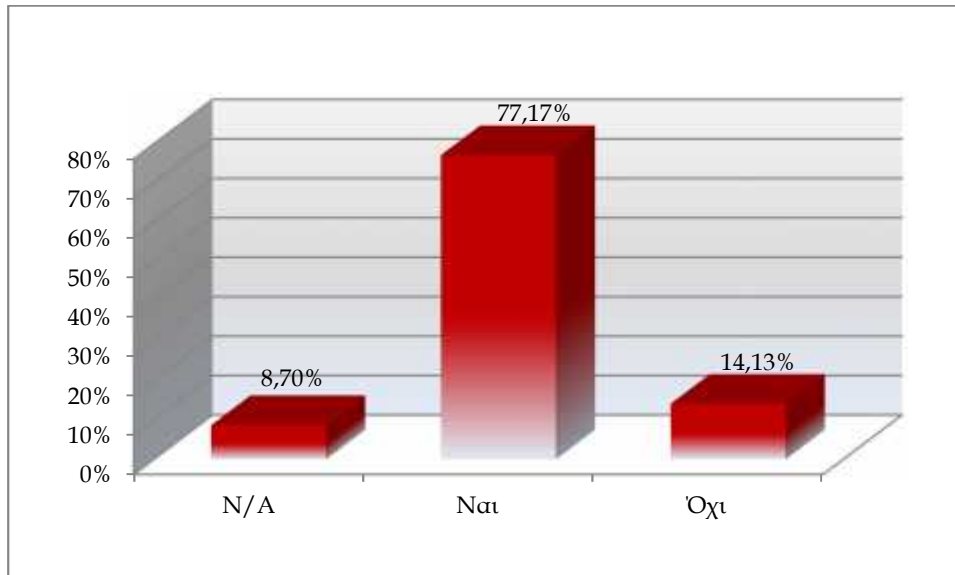
Διάγραμμα 21: Επίπεδο υποβοήθησης της κινητοποίησης των ίδιων των ατόμων, στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν άτομα με ψυχική αναπηρία

Όπως φαίνεται στα Διαγράμματα 21 και 22, οι εκπαιδευόμενοι όχι μόνο εκτιμούν ότι η αυτοοργάνωση αποτελεί κύριο μέσο για την επίλυση των ζητημάτων τους, θεωρούν ότι είναι εφικτό να γίνει κάτι τέτοιο στην Ελλάδα. Στη συγκεκριμένη ερώτηση οι περισσότεροι συνεντευξιαζόμενοι εξέφραζαν τον ενθουσιασμό τους για την έννοια της αυτοοργάνωσης που πληροφορήθηκαν μέσα από το εκπαιδευτικό σεμινάριο.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

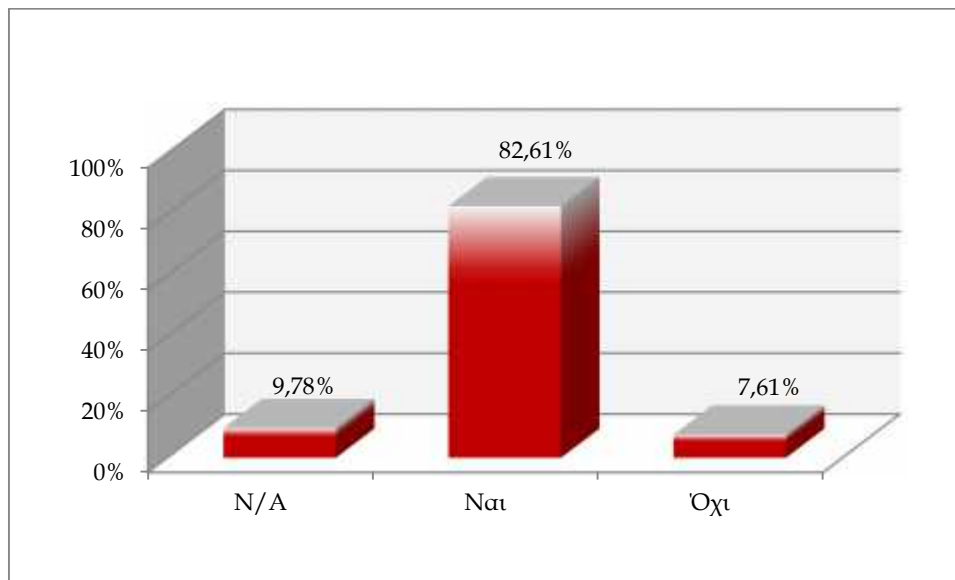
Διάγραμμα 22: Επίπεδο εφικτότητας της προοπτικής συλλογικής οργάνωσης των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας στην Ελλάδα

Παρακάτω στο Διάγραμμα 23, φαίνεται ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες (82%) στο εκπαιδευτικό σεμινάριο, βλέπουν θετικά τη συμμετοχή του σε ένα σωματείο. Το 7,6% που απάντησε αρνητικά, πρόκειται για πιο μεγάλης ηλικίας συμμετέχοντες και θεωρεί ότι δεν έχει χρόνο να ασχοληθεί με το σωματείο ή δεν μπορεί να φανταστεί ότι μπορεί να κάνει κάτι ως μέλος ενός σωματείου. Αντίστοιχα, στο 9,78% που δεν απάντησε ήταν περισσότερο προβληματισμένοι με την ερώτηση και δεν είχαν αποφασίσει αν μπορούν να συμμετέχουν σε τέτοια δραστηριότητα. Από την πλευρά του Αξιολογητή να προστεθεί ότι στην συγκεκριμένη ερώτηση, αρκετοί εκπαιδευόμενοι αρχικά ήταν τοποθετημένοι καχύποπτα στην έννοια του σωματείου, θεωρώντας ότι είναι κάτι σαν οργάνωση που θα θέλει να τους χειραγωγήσει ή θα έχει σχέση με κάποια πολιτική παράταξη.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 23': Επιθυμία συμμετοχής σε κάποια δράση ή σωματείο για την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία

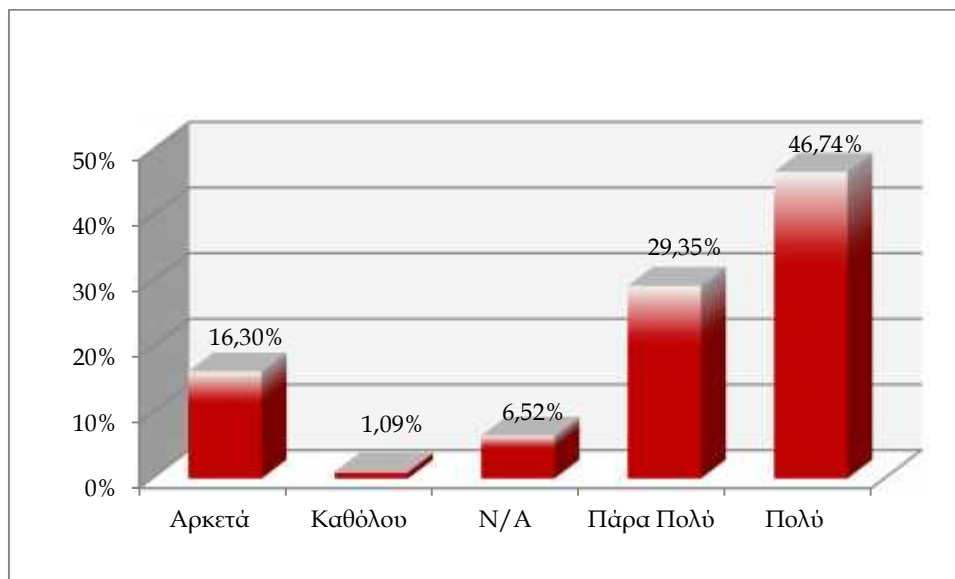
Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η έρευνα για το κίνημα της αυτοσυνηγορίας που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο της Πράξης (Υπ. 5) καταγράφει ότι «η δημιουργία οργανώσεων από τα άτομα με ψυχικές διαταραχές, πρώην λήπτες υπηρεσιών ψυχικής υγείας είναι περιορισμένη στην Ελλάδα. Όπως προέκυψε από την έρευνα, αλλά και από τις συνομιλίες με εκπροσώπους οργανώσεων στη χώρα μας, η προσπάθεια αυτοεκπροσώπησης ή και αυτοβοήθειας βρίσκεται ακόμη σε αρχικά βήματα. Οι περισσότερες προσπάθειες ξεκινούν από προσωπική πρωτοβουλία κάποιων ατόμων για τη δημιουργία ομάδων αυτοβοήθειας»

3.3.2.4 Μέρος 3: Γενική αντίληψη για το εκπαιδευτικό σεμινάριο

Η αξιολόγηση των εκπαιδευομένων για το σεμινάριο, συνολικά είναι θετική. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στις συναντήσεις εκτιμά ότι η περιγραφή των θεμάτων που συζητήθηκαν κάλυψε τις προσδοκίες τους ως προς την προστασία των δικαιωμάτων τους και την δυνατότητα της συλλογικής τους δράσης (Διάγραμμα 24).

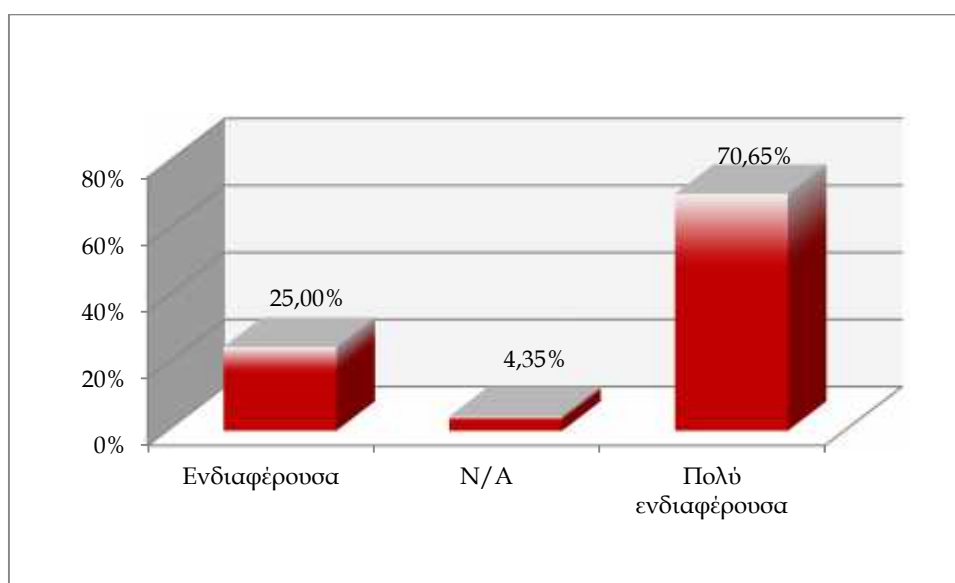
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 24: Κάλυψη των προσδοκιών ως προς τα δικαιώματα και τη συλλογική δράση των ατόμων με ψυχική αναπηρία από την διοργάνωση της συνάντησης

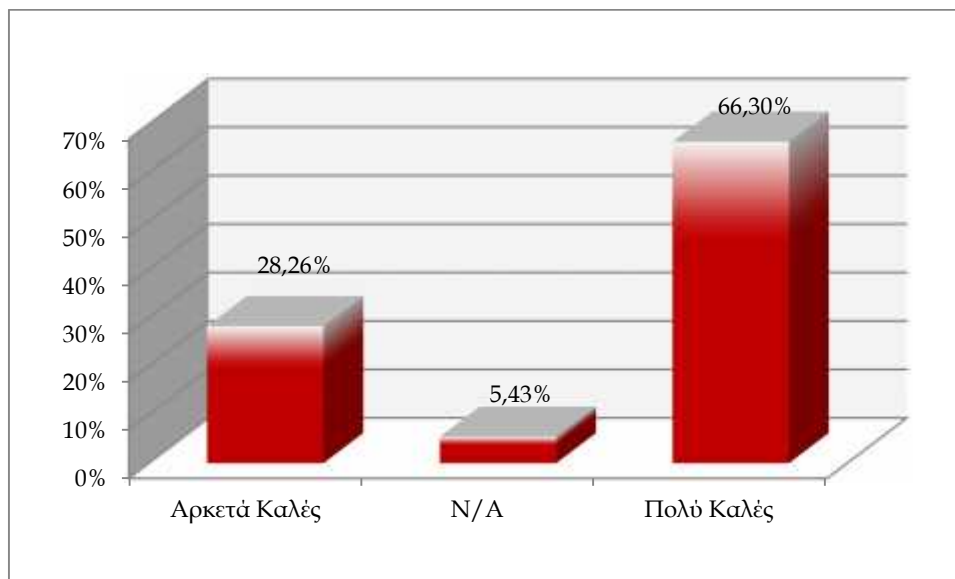
Στην ερώτηση «πώς αξιολογείτε την δομή και τη θεματολογία των συναντήσεων» το 70% θεωρεί ότι είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα. (Διάγραμμα 25) ενώ το 25% απλά ενδιαφέρουσα. Αντίστοιχα πολύ θετικές είναι οι εκτιμήσεις της πλειοψηφίας για τις παρουσιάσεις των εισηγητών και του υλικού που τους διανεμήθηκε. (Διαγράμματα 26-27). Εν τούτοις, το γεγονός ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος της θεματολογίας ακουμπούσε σε νομικά κορίως ζητήματα, κάποια άτομα εμφάνισαν ένα βαθμό δυσκολίας στην κατανόηση.

Διάγραμμα 25: Αξιολόγησης της δομής και της θεματολογίας των συναντήσεων

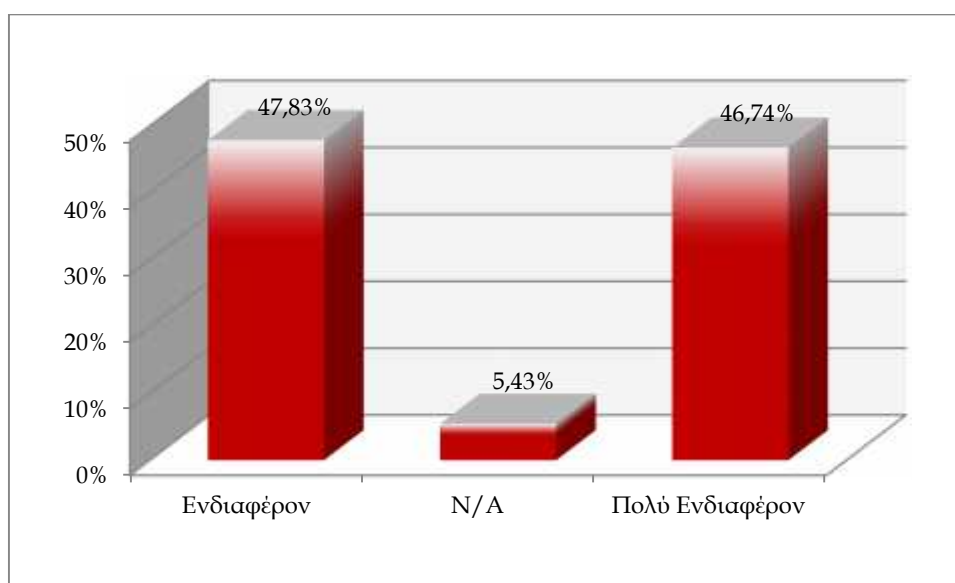
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Διάγραμμα 26: Αξιολόγηση των παρουσιάσεων των εισηγητών

Επιπλέον, βάσει των σχολίων των συμμετεχόντων προτείνεται τα εκπαιδευτικά σεμινάρια να εμπλουτιστούν και με άλλα θέματα που απασχολούν σημαντικά τα άτομα με ψυχική αναπηρία. Αυτά αναφέρονται κυρίως στην εξεύρεση εργασίας ακόμα και ευκαιρίες ανάπτυξης επιχειρηματικότητας, διατροφής και υγείας. Επίσης, θα ήταν πολύ χρήσιμο ένα εκπαιδευτικό σεμινάριο που θα είχε περισσότερο τη μορφή κατάρτισης όπως πληροφορική ή με τη μορφή ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως φωτογραφίες, χειροτεχνία κλπ.

Διάγραμμα 27: Αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού

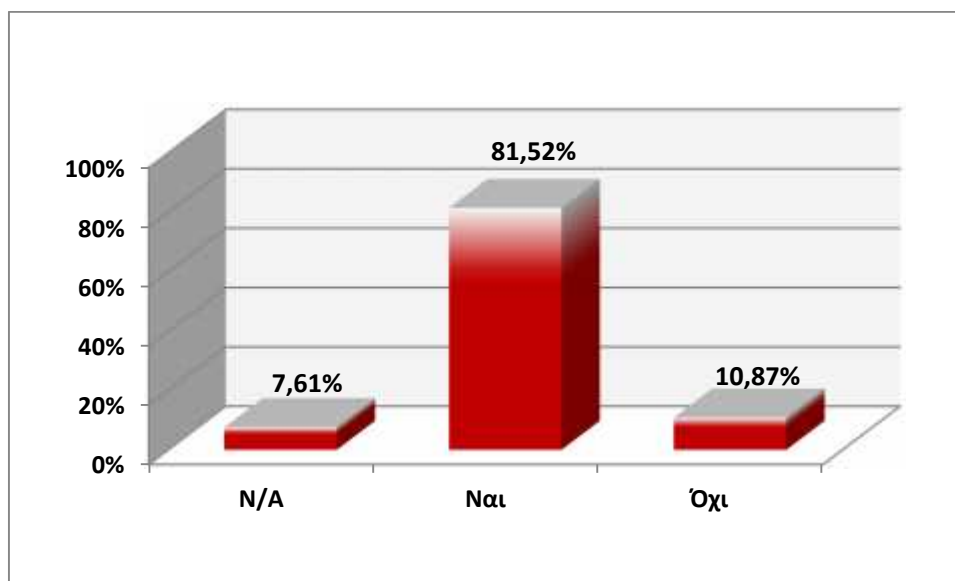
Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 27, το εκπαιδευτικό υλικό εκτιμάται πολύ ενδιαφέρον από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων.

Στο σημείο αυτό αξίζει να δοθεί και μια επιπλέον ερμηνεία του δείγματος σε σύγκριση με τον πραγματικό χρόνο συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Είναι προφανές πως τις πρώτες μέρες του σεμιναρίου και πριν τη λήξη του σεμιναρίου, οι συμμετέχοντες είναι πιο ενθουσιασμένοι και βαθμολογούν πιο θετικά. Αντίστροφα, τα ερωτηματολόγια που συμπληρώθηκαν κατά τη διάρκεια του τρίτου μέρους του σεμιναρίου, οι ερωτώμενοι είναι πιο κουρασμένοι και απαντούν πιο συγκρατημένα.

Σύμφωνα με το Διάγραμμα 28, οι περισσότεροι συμμετέχοντες αντιλήφθηκαν πλήρως το περιεχόμενο της συνάντησης και μπορούσαν να συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η δομή του σεμιναρίου περιέχει ερωτήσεις και απαντήσεις όπου αποκρινόμενος ο εκπαιδευτής στον καθένα ξεχωριστά, επιτυγχάνει την διαδραστικότητα και τη συμμετοχή του κοινού. Γενικότερα, από τα σχόλια που συμπλήρωναν οι συμμετέχοντες, διαπιστώνεται ότι το εκπαιδευτικό σεμινάριο αποτέλεσε ένα βήμα για τα άτομα αυτά και η συμμετοχή τους εκτός από πληροφόρηση και ενημέρωση ήταν μια ευκαιρία να ανταλλάξουν απόψεις και να εκφράσουν την γνώμη τους. Ωστόσο, υπάρχουν και οι απόψεις που εκτιμούν ότι η διάρκεια του σεμιναρίου ήταν κουραστική κυρίως αυτοί που συμμετείχαν τις απογευματινές ώρες.

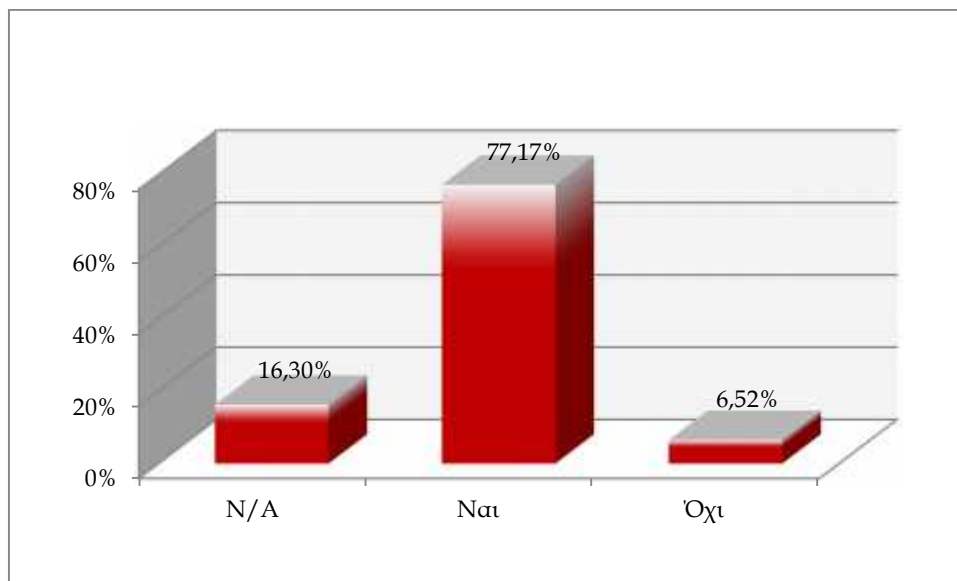
Διάγραμμα 28: Επίπεδο κατανόησης του περιεχομένου του σεμιναρίου και επίπεδο συμμετοχής κατά τη διάρκεια του μαθήματος

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Η τελευταία ερώτηση (Διάγραμμα 29) παρουσιάζει το ποσοστό των συμμετεχόντων που προτίθεται να συμμετέχει συλλογικά στην υπεράσπιση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Το 77,17% απαντάει θετικά ενώ ένα σημαντικό αριθμός (16%) δεν απαντά.

Διάγραμμα 29: Πρόθεση συμμετοχής στο κίνημα της υπεράσπισης των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία στη περιοχή σας

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

3.3.3 Συμπεράσματα Έρευνας Πεδίου Εκπαιδευομένων

- Συνολικά η ομάδα στόχου δέχτηκε με ενθουσιασμό την συμμετοχή στα εκπαιδευτικά σεμινάρια και σχολίασε θετικά την διοργάνωση της ΕΣΑμεΑ.
- Η συμμετοχή τους ήταν αποτέλεσμα κυρίως προσωπικής ενημέρωσης από τις υποστηρικτικές δομές, ειδικά σε περιοχές της επαρχίας που δεν υπάρχει πρόσβαση σε συλλογικούς φορείς ή σωματεία ατόμων με ψυχική αναπηρία.
- Η αξιολόγηση των εκπαιδευομένων για το περιεχόμενο του σεμιναρίου, συνολικά είναι θετική. Η πλειοψηφία των συμμετεχόντων στις συναντήσεις εκτιμά ότι η περιγραφή των θεμάτων που συζητήθηκαν κάλυψε τις προσδοκίες τους ως προς την προστασία των δικαιωμάτων τους και την δυνατότητα της συλλογικής τους δράσης.
- Μετά την ενημέρωση που τους παρείχε το εκπαιδευτικό σεμινάριο, οι εκπαιδευόμενοι είναι σαφώς θετικοί και αισιόδοξοι για το ενδεχόμενο αυτοοργάνωσης τους και τη δημιουργία σωματείων για την προάσπιση των δικαιωμάτων τους. Εκτιμούν ότι η συλλογική δράση και κινητοποίηση με δική τους πρωτοβουλία, θα βοηθήσει για την γρηγορότερη και αποτελεσματικότερη επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.
- Στο ενδεχόμενο νέου κύκλου εκπαιδευτικών σεμιναρίων, οι συμμετέχοντες προτείνουν η θεματολογία να σχετίζεται με κατάρτιση σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές ή ανάπτυξη δεξιοτήτων σε χειροτεχνίες. Ειδικότερα, ζητούν να συμμετέχουν σε ειδικά προγράμματα κατάρτισης.
- Για τα μελλοντικά ενημερωτικά εργαστήρια τα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα θέματα είναι αυτά που σχετίζονται με τη στέγαση, σίτιση, επίδομα ή σύνταξη για όσους δεν έχουν οικογένεια ή προηγούμενη απασχόληση, διαχείριση κρίσεων στο οικογενειακό περιβάλλον.

3.4 Αξιολόγηση Υποέργου 3

Το Υποέργο 3 «Μελέτη για το Άρθρο 12 «Ισότητα ενώπιον του Νόμου», το Άρθρο 13 «Πρόσβαση στη δικαιοσύνη» και άλλες διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία» αφορούσε τη σύνταξη μελέτης για την ερμηνεία του άρθρου για την ισότητα των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Το παραδοτέο του Υποαποτελεί ένα σύγγραμμα 330 σελίδων, εκπονήθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου μετά από σχετικό διαγωνισμό.

Στόχος της μελέτης ήταν:

- η επανεξέταση της υφιστάμενης νομοθεσίας και η εξάλειψη των διατάξεων που δημιουργούν διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και ειδικότερα των ατόμων με ψυχική αναπηρία,
- η ανάπτυξη συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων,
- η διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας και ισότιμη αναγνώρισή τους σε σχέση με τις συμβατικές μορφές,
- η δημιουργία συστήματος για την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων ανάμεσα σε αυτούς που παρέχουν υποστήριξη και στα άτομα με αναπηρία που τη λαμβάνουν,
- η διερεύνηση μέτρων / εγγυήσεων ώστε να μην υπάρξει κατάχρηση του δικαιώματος της ικανότητας για δικαιοπραξία,
- η ενσωμάτωση καλών πρακτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών άλλων χωρών που σχετίζονται με το σύστημα υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων, και, τέλος,
- η αποτόπωση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, των φορέων που θα ασκήσουν έλεγχο και του κόστους εφαρμογής των προτεινόμενων νομοθετικών προσαρμογών.

Η μελέτη βασίστηκε στο συνδυασμό έρευνας γραφείου (desk research) και ποιοτικής έρευνας πεδίου αποτελεί μια ολοκληρωμένη παρουσίαση της διεθνούς εμπειρίας αναφορικά με την υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων και την πρόσβαση των ληπτών στη δικαιοσύνη. Καταγράφηκε η υφιστάμενη κατάσταση και η εμπειρία από την ελληνική πραγματικότητα, ενώ, καταλήγει σε συγκεκριμένη πρόταση σχετικά με σύστημα υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων και τον τρόπο εφαρμογής του στην Ελλάδα.

Ανάμεσα στα συμπεράσματα της Μελέτης, επισημαίνεται ότι το ισχύον σύστημα της δικαστικής συμπαράστασης πρέπει να αναδιαρθρωθεί με επίκεντρο την υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων (και όχι την υποκατάσταση) και να ενισχυθούν οι εγγυήσεις και οι θεσμοί

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

προστασίας. Σε αυτή την κατεύθυνση προτείνει για τους σημαντικότερους τομείς (υγεία, εργασία) τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου ή και απαλοιφή συγκεκριμένων διατάξεων.

Σύμφωνα με την κρίση του Αξιολογητή, η Μελέτη κάλυψε τους αρχικούς της στόχους, και η πρόταση σχετικά με την μεταφορά καλών πρακτικών του εξωτερικού στην Ελλάδα θεωρείται ρεαλιστική και εφικτή. Σε κάθε περίπτωση εκτός του εκπαιδευτικού και ενημερωτικού χαρακτήρα της, η μελέτη θα αποτελέσει εργαλείο τόσο στις ομάδες των ατόμων με ψυχική αναπηρία όσο και στην ΕΣΑμεΑ για τη διαμόρφωση πολιτικής και στρατηγικής για την υποστήριξη του αναπηρικού κινήματος.

3.5 Αξιολόγηση Υποέργου 4

Το Υποέργο 4 «Δημοσιότητα και διάδοση των αποτελεσμάτων της Πράξης» περιλαμβάνει τη διοργάνωση Εθνικού Συνεδρίου που έλαβε χώρα στην Αθήνα στις 13-14 Νοεμβρίου 2014. Το Συνέδριο είχε θέμα «Ψυχική Αναπηρία και Δικαιώματα: Αυτόεκπροσώπηση και συλλογική έκφραση». Κύριος στόχος του Συνεδρίου, ήταν:

- να αναδειχθούν κατευθύνσεις και εναλλακτικές προσεγγίσεις για την αυτό-οργάνωση των ατόμων με ψυχική αναπηρία
- να διασφαλιστούν τα δικαιώματα τους
- να διαμορφώσει ένα μοντέλο υποστήριξης των ατόμων με ψυχική αναπηρία που θα βασίζεται στις αρχές και τις αξίες της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.
- η παρουσίαση της Πράξης της ΕΣΑμεΑ «Ενδυνάμωση της συλλογικής έκφρασης και της συνηγορίας των ατόμων με ψυχική αναπηρία».

Το πρόγραμμα του Συνεδρίου περιλάμβανε:

- Εισηγήσεις σχετικά με το κίνημα των ατόμων με ψυχική αναπηρία σε διεθνές, ευρωπαϊκό και ελληνικό επίπεδο από ξένους εμπειρογνώμονες καθώς και εκπροσώπους ελληνικού σωματείου ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας.
- Εισηγήσεις αναφορικά με το ρόλο της εκπαίδευσης στην ενδυνάμωση των ατόμων με ψυχική αναπηρία όπου παρουσιάστηκε η εμπειρία εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων από τα εκπαιδευτικά σεμινάρια της Πράξης της ΕΣΑμεΑ.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- Ανάλυση σχετικά με την επίδραση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία στο επίπεδο της ψυχικής αναπηρίας
- Ανάλυση για την προσέγγιση των δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο
- Εισηγήσεις σχετικά με την πρόωθηση της αυτοεκπροσώπησης και της αυτοσυνηγορίας των ατόμων με ψυχική αναπηρία.

Στο συνέδριο έλαβαν πρόσκληση όλοι οι φορείς ψυχικής υγείας και όλοι οι φορείς του αναπηρικού κινήματος αττικής.

Συμπερασματικά στα παραπάνω, το Συνέδριο κρίνεται ως επιτυχές βάσει της συμμετοχής, της επίτευξης των στόχων του και το επίπεδο αναγνωσιμότητας.

3.6 Αξιολόγηση Υποέργου 5

Το Υποέργο 5 «Έρευνα για την ανάπτυξη και το ρόλο του κινήματος της αυτοσυνηγορίας των ατόμων με ψυχική αναπηρία σε διεθνές επίπεδο» υλοποιήθηκε από το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου μετά από σχετικό διαγωνισμό.

Στόχος της έρευνας ήταν η συλλογή και ανάλυση δεδομένων για την ανάπτυξη και τον ρόλο του κινήματος της αυτοσυνηγορίας (self advocacy movement) των ατόμων με ψυχική αναπηρία σε χώρες της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης, προκειμένου να καταγραφεί η εμπειρία και να αναδειχθούν τα παραδείγματα επιτυχών παρεμβάσεων.

Σε διεθνές επίπεδο καταγράφεται ένα ευνοϊκότερο θεσμικό περιβάλλον με την ανάδειξη του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας αλλά και την αναγνώριση του ρόλου των οργανώσεων των ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Διεθνώς, παρατηρείται έντονος πλουραλισμός στην οργάνωση «θεσμών» συνηγορίας και αυτοσυνηγορίας, της ανάρρωσης και της ενδυνάμωσης (π.χ. ομάδες αυτοβοήθειας, άτυπες ομάδες, αυτοδιαχειριζόμενα προγράμματα, θεσμικά αναγνωρισμένα μορφώματα). Η έντονη διαφοροποίηση ανέδειξε την ανάγκη δικτύωσης, ενώ διάχυτη είναι η τάση για την υποστήριξη της συμμετοχής και αυτοεκπροσώπησης των ιδίων των χρηστών υπηρεσιών Ψ.Υ.

Τα αποτελέσματα της έρευνας αποτελούν τη βάση για τη διαμόρφωση προτάσεων σχετικά με:

- την ανάπτυξη και οργάνωσης του κινήματος αυτοσυνηγορίας (διαμόρφωση οράματος, ανάπτυξη οργανωτικής δομής, διεύθυνση του δικτύου),
- την ανάπτυξη ικανοτήτων των οργανώσεων και των μελών τους,
- την ανάπτυξη ηγεσίας,
- την δικτύωση σε εθνική και υπερεθνικό επίπεδο,
- την ανάπτυξη δράσεων και προγραμμάτων αυτοβοήθειας.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Το Υπόεργο αξιολογείται ως πολύ ικανοποιητικό. Περιγράφεται η εικόνα του κινήματος της αυτοσυνηγορίας σε διεθνές επίπεδο λαμβάνοντας υπόψη όλες τις επιμέρους συνιστώσες. Σημαντικότερη και πιο χρήσιμη θεωρείται η ανάλυση Πλεονεκτημάτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών (SWOT) για την ανάπτυξη του κινήματος αυτοσυνηγορίας στην Ελλάδα καθώς παρουσιάζεται εποπτικά τόσο το εσωτερικό όσο και το εξωτερικό περιβάλλον της αυτοσυνηγορίας και η προοπτική της.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

4 Αξιολόγηση Αποτελεσματικότητας και Αποδοτικότητας της Πράξης

Οι εκροές της Πράξης όπως προκύπτουν από το εγκεκριμένο Τεχνικό Δελτίο αποτυπώνονται παρακάτω.

Πίνακας 3: Δείκτες εκροών και αποτελέσματος της Πράξης.

Τίτλος Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Στόχος	Υλοποίηση
1 Μελέτες - εμπειρογνομosύνες - έρευνες - αξιολογήσεις	Αριθμός	3,00	3,00
2 Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)	Αριθμός	31,00	31,00
3 Ενέργειες Πληροφόρησης & Δημοσιότητας	Αριθμός	3,00	3,00
4 Διενέργεια γενικών και θεματικών Προγραμμάτων Ευαισθητοποίησης	Αριθμός	1,00	1,00
5 Θέσεις εργασίας που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια υλοποίησης της πράξης	Αριθμός	39,22	37.17

Αναλυτικότερα, άμεσα αποτελέσματα της Πράξης είναι:

- **Εκπαίδευση 584 ατόμων** με ψυχική αναπηρία σχετικά με τη δικαιωματική προσέγγιση της ψυχικής αναπηρίας, μια σειρά από ζητήματα όπως η ακούσια θεραπεία, η προστασία των νομικών τους δικαιωμάτων, ζητήματα τα οποία το κίνημα αυτοσυνηγορίας καλείται να αντιμετωπίσει, με τις βαθύτατες αλλαγές που επιφέρει η ανάπτυξη του κινήματος της αυτοσυνηγορίας από το άτομο και την οικογένειά του, μέχρι τις υπηρεσίες ψυχικής υγείας, την Πολιτεία και την κοινωνία εν γένει
- **Επιμόρφωση 35 εκπαιδευτών** σε θέματα ενδυνάμωσης της συλλογικής έκφρασης και αυτοσυνηγορίας και ταυτόχρονη απόκτηση εμπειρίας σε εκπαίδευση ατόμων με ψυχική αναπηρία.
- **Διοργάνωση 20** περιφερειακών συναντήσεων για την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των αυτοοργανώσεων

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- **Σύνταξη Εγχειριδίων** για εκπαιδευόμενους και εκπαιδευτές για το κίνημα της αυτοσυνηγορίας
- **Έκδοση 3 ενημερωτικών εντύπων** για την «Διεθνή Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με αναπηρίες και Άτομα με Ψυχική Αναπηρία», «Τίποτα για μας χωρίς εμάς! Αυτό-Συνηγορία & Ψυχική Αναπηρία» και «Δικαιώματα των ατόμων με Ψυχική Αναπηρία μαζί με τους Επαγγελματίες Ψυχικής Υγείας»
- **Μελέτη** για το άρθρο 12 (Ισότητα ενώπιον του Νόμου) το άρθρο 13 (Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη) και άλλες διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, με πρόταση για την ενσωμάτωση στο εθνικό Δίκαιο
- **Έρευνα** για τα κινήματα της αυτοσυνηγορίας στο εξωτερικό και η δυνατότητα μεταφοράς τους στην Ελλάδα.

Εκτός των εκροών, **οι επιπτώσεις** που αναμένεται να προκύψουν από την υλοποίηση της Πράξης σχετίζονται με την επίτευξη των στόχων που τέθηκαν και την κάλυψη των αναγκών της ομάδας στόχου, δηλαδή την δημιουργία ομάδων αυτοοργάνωσης και αυτοπεκπροσώπησης ληπτών υπηρεσιών ψυχικής υγείας. Κατά την παρούσα φάση δεν δύνανται να εκτιμηθούν οι επιπτώσεις στην ομάδα στόχου, καθώς τα αναμενόμενα οφέλη της Πράξης εφόσον εκπληρωθούν θα φανούν μέσομακροπρόθεσμα. Ωστόσο μπορεί να εκτιμηθεί ότι μέσω της Πράξης οι ωφελοούμενοι απέκτησαν γνώσεις και κίνητρα ώστε να εργαστούν συλλογικά για την ενδυνάμωση του κινήματος των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους. Απώτερος σκοπός είναι η δράση του κινήματος να επεκταθεί από την άσκηση επιρροής στην πολιτική έως την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και την παροχή αλληλοϋποστήριξης.

Ως την 30/11/2014 το σύνολο του φυσικού αντικείμενου των Υποέργων της Πράξης έχει ολοκληρωθεί ενώ το οικονομικό αντικείμενο έχει υλοποιηθεί στο μεγαλύτερο μέρος του. Όσον αφορά τη χρηματοοικονομική εικόνα του Προγράμματος, αυτή έχει ως εξής:

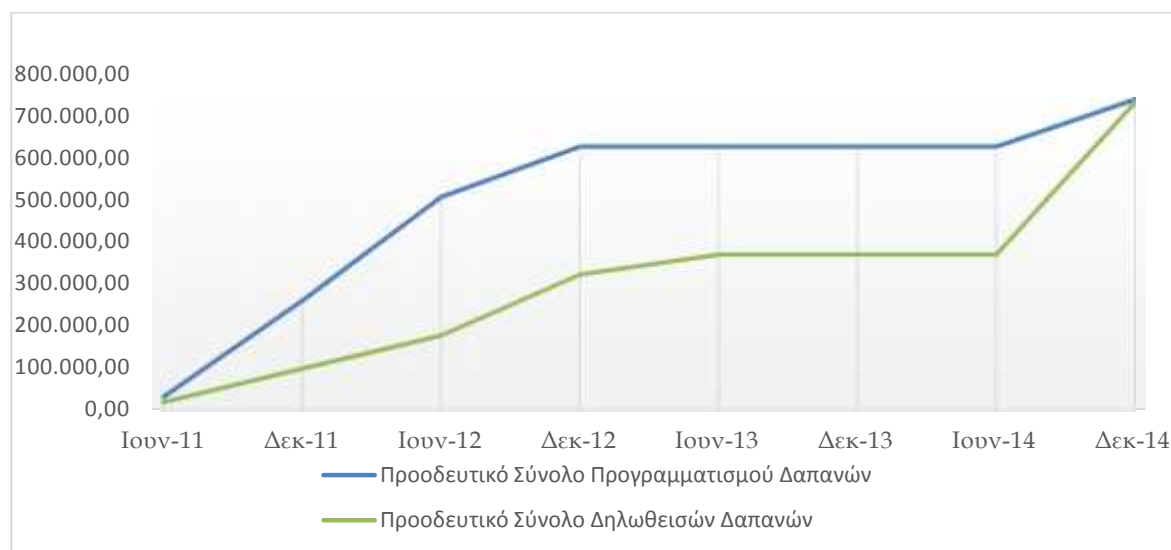
- Το ποσοστό συμβασιοποίησης ανέρχεται στο 98% (νομικές δεσμεύσεις στο συνολικό κόστος της Πράξης). Το αυξημένο ποσοστό συμβασιοποίησης προκύπτει από τον εξορθολογισμό των προϋπολογισμών των Υποέργων στο ύψος των νομικών δεσμεύσεων στο πλαίσιο της τελευταίας τροποποίησης.
- Το ποσοστό απορρόφησης (πληρωμές στο συνολικό κόστος της Πράξης) μέχρι και τον Ιούνιο 2014 ήταν στο επίπεδο του 52 % και κρίνεται επίσης ικανοποιητικό, καθώς είχε ολοκληρωθεί το μεγαλύτερο μέρος του φυσικού αντικείμενου.

Το παρακάτω διάγραμμα απεικονίζει το προοδευτικό σύνολο των δαπανών στο επίπεδο του προγραμματισμού και κατά την υλοποίηση της Πράξης. Επισημαίνεται, ότι ο αρχικός

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

προγραμματισμός δαπανών ολοκληρώνεται τον Δεκέμβριο του 2012, ωστόσο ο Σύμβουλος Αξιολόγησης χρησιμοποίησε τα δεδομένα των προβλέψεων από τα Δελτία Παρακολούθησης Προόδου της Πράξης ώστε να αποτυπώσει τη συνέχεια του προγραμματισμού των δαπανών. Η ολοκλήρωση του οικονομικού αντικείμενου στη λήξη του έργου, προκύπτει από την πρόβλεψη αποπληρωμής του Υποέργου 4 (κεντρικό συνέδριο) και Υποέργου 6 (Μελέτη Αξιολόγησης).

Διάγραμμα 30: Προοδευτικό σύνολο δαπανών

Με βάση τα παραπάνω, η πορεία της Πράξης κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική πέραν της αρχικής καθυστέρησης. Ουσιαστικά η απόκλιση του αρχικού χρονοδιαγράμματος οφείλεται καθαρά στην καθυστέρηση εκκίνησης της Πράξης. Στη συνέχεια φαίνεται ότι ο χρονοπρογραμματισμός των δράσεων των Υποέργων ακολούθησαν τον αρχικό σχεδιασμό. Η Πράξη έχει πραγματοποιήσει όλες τις εκροές που είχε προτείνει και έχει επιτύχει αξιόλογα αποτελέσματα. Απομένει βέβαια η οικονομική ολοκλήρωση των Υποέργων 4 και 6, η οποία εφόσον εξελιχθεί ομαλά τον τελευταίο μήνα, θα συμβάλλει στην επιτυχή χρηματοοικονομική ολοκλήρωση της Πράξης.

Εξίσου σημαντικό είναι να μετρηθεί η αποδοτικότητα της Πράξης. Δεδομένου του ότι η βασική ενέργεια της Πράξης είναι η διοργάνωση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων, ο υπολογισμός της αποδοτικότητας θα γίνει στη συγκεκριμένη κατηγορία κόστους. Ο υπολογισμός του δείκτη αποδοτικότητας βασίζεται στη σύγκριση του αρχικού προγραμματικού κόστους ανά μονάδα εκροής, δηλαδή ανά πλήθος συμμετεχόντων στο εκπαιδευτικό σεμινάριο με το συνολικό πραγματικό κόστος κατά την φάση υλοποίησης του έργου. Ο δείκτης υπολογίζεται από τη σχέση: $\Delta\text{ΑΠ}\Delta = (\Sigma\text{ΤΚ} / \Sigma\text{ΑΚ}) \times 100$, όπου:

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

ΣΤΚ = Το συνολικό κόστος του εξεταζόμενου επιπέδου παρακολούθησης (πραγματικό ή/και εκτιμώμενο). Επισημαίνεται ότι συνολικό πραγματικό κόστος εννοείται το ποσό που έχει απορροφηθεί μέχρι και τον Δεκέμβριο 2013, και το υπόλοιπο που έχει προβλεφθεί να απορροφηθεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.

ΣΑΚ = Το συνολικό αρχικό κόστος του εξεταζόμενου επιπέδου παρακολούθησης. Επισημαίνεται ότι αρχικό κόστος στην παρούσα φάση εννοείται το αρχικό τεχνικό δελτίο.

Συγκεκριμένα, για τον υπολογισμό του μοναδιαίου κόστους ανά επιμορφούμενο, προκύπτουν τα εξής:

	Κόστος Υποέργου 2	Σύνολο Επιμορφωμένων	Μοναδιαίο Κόστος επιμόρφωσης	Μοναδιαίο κόστος επιμορφωτικής ώρας	Δείκτης αποδοτικότητας
Αρχικό	388.767,00 €	600	647,95 €	12,96 €	1,01
Πραγματικό	381.217,00	584	652,77 €	13,06 €	

Η τιμή του δείκτη αποδοτικότητας είναι οριακά στη μονάδα, γεγονός που ερμηνεύεται ότι η Πράξη υλοποιήθηκε με αποδοτικότητα σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό.

Ωστόσο, θα πρέπει να προστεθεί ότι από τις νομικές δεσμεύσεις των Υποέργων που υλοποιήθηκαν με εξωτερικούς αναδόχους, προέκυψε ο μειωμένος προϋπολογισμός της Πράξης κατά τη δεύτερη τροποποίηση.

5 Αξιολόγηση του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης

Στην ενότητα αυτή εξετάζεται η συγκρότηση, η επάρκεια και η ποιότητα λειτουργίας των διαχειριστικών μηχανισμών, για τη διασφάλιση αποτελεσματικής διαδικασίας υλοποίησης του Έργου.

5.1 Αποτελεσματικότητα του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης

Ο μηχανισμός οργάνωσης και υλοποίησης της Πράξης περιλαμβάνει το ανθρώπινο δυναμικό που εμπλέκεται στην υλοποίηση της Πράξης δηλαδή τα επιστημονικά και διοικητικά στελέχη / μέλη οργάνων της Πράξης και συγκεκριμένα τους εξής:

- Υπεύθυνο Πράξης και Επιστημονικά Υπεύθυνο Πράξης ως όργανα Διοίκησης
- Διαχειριστή Πράξης
- Μέλη Επιτροπής Παρακολούθησης της Πράξης
- Μέλη Ομάδας Διοικητικής και Τεχνικής Υποστήριξης Πράξης
- Εκπαιδευτές

5.1.1 Αρμοδιότητες των οργάνων συντονισμού και υλοποίησης της πράξης

Παρακάτω παρατίθενται οι αρμοδιότητες του κάθε οργάνου της Πράξης.

Υπεύθυνος Πράξης

Οι αρμοδιότητες του Υπεύθυνου Πράξης είναι:

- Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της εξέλιξης της Πράξης στο σύνολό του, με σκοπό τη ομαλή πορεία της και την άρτια υλοποίησή της.
- Η γενική ευθύνη συντονισμού όλων των επιμέρους συντελεστών που εμπλέκονται στην Πράξη.
- Η παρακολούθηση συνολικά των δράσεων της Πράξης ως προς το περιεχόμενο, το χρονοδιάγραμμα, τα στελέχη, τα αποτελέσματα.
- Η παρακολούθηση του φυσικού αντικείμενου και της αντιστοιχίας του με το οικονομικό αντικείμενο.
- Η γενική ευθύνη για την σύνταξη και υποβολή των απαιτούμενων εγγράφων προς τη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», σε συνεργασία με τον Διαχειριστή.
- Η επίβλεψη του Φακέλου της Πράξης που τηρείται.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- Η ενημέρωση της Επιτροπής Παρακολούθησης σχετικά με τη συνολική πορεία της Πράξης.

Επιστημονικά Υπεύθυνος Πράξης

Οι αρμοδιότητες του Επιστημονικά Υπεύθυνου Πράξης είναι:

- Η παροχή επιστημονικής καθοδήγησης καθ' όλη τη διάρκεια της Πράξης.
- Η κατάρτιση των προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτών.
- Η κατάρτιση του προγράμματος των περιφερειακών συναντήσεων και του εθνικού συνεδρίου και η συμμετοχή του σε αυτές.
- Ο Επιστημονικά Υπεύθυνος Πράξης έχει σχετική εμπειρογνομosύνη και δράση σε θέματα συνηγορίας και δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχικές διαταραχές.

Διαχειριστής Πράξης

Οι αρμοδιότητες του Διαχειριστή Πράξης είναι:

- Η παρακολούθηση του οικονομικού αντικειμένου ως προς τις δαπάνες, τις πληρωμές και τα έσοδα.
- Η συγκέντρωση, η επεξεργασία και ο έλεγχος στοιχείων για την σύνταξη και υποβολή στη διαχειριστική αρχή του Ε.Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού» των εγγράφων παρακολούθησης του οικονομικού αντικειμένου.
- Η συνεργασία με τον Υπεύθυνο του Έργου για τη διασφάλιση συσχέτισης φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.
- Ο έλεγχος και η πιστοποίηση της νομιμότητας των πληρωμών.
- Η τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας ως προς τη διαχείριση της χρηματοδότησης.
- Η ενημέρωση του Υπεύθυνου Έργου και της Επιτροπής Παρακολούθησης για την εξέλιξη του οικονομικού αντικειμένου.
- Η τήρηση οικονομικού Φακέλου του Έργου.

Επιτροπή Παρακολούθησης της Πράξης

Η Επιτροπή Παρακολούθησης της Πράξης απαρτίζεται από τον Υπεύθυνο Πράξης, τον Επιστημονικά Υπεύθυνο, τον Διαχειριστή, από τα αιρετά στελέχη του Γενικού Συμβουλίου της Ε.Σ.Α.μεΑ. που προέρχονται από το χώρο της ψυχικής αναπηρίας, από δύο εκπροσώπους της Δ/νσης Ψυχικής Υγείας του ΥΓΚΑ και από εκπρόσωπο της Ειδικής Υπηρεσίας του Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Παρακολούθησης είναι:

- Η παρακολούθηση της πορείας του έργου και ο προσδιορισμός των στρατηγικών δραστηριοτήτων που απαιτούνται για την επίτευξη των στόχων.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

- Η συμμετοχή στην επιλογή και στον ορισμό προσώπων για την εύρυθμη λειτουργία του Έργου.
- Ο προσδιορισμός των ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων κάθε στόχου του έργου.
- Η εποπτεία της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών.
- Ο προσδιορισμός των κριτηρίων αξιολόγησης του έργου.
- Η ενσωμάτωση των παρατηρήσεων και των προτεραιοτήτων που αναδεικνύουν οι οργανώσεις χρηστών στις επιμέρους δράσεις.

Ομάδα Διοικητικής και Τεχνικής Υποστήριξης Πράξης

Οι αρμοδιότητες της είναι:

- η διοικητική υποστήριξη (οργάνωση εκπαιδευτικού προγράμματος, διενέργεια των διαγωνισμών για την επιλογή των Αναδόχων, διοργάνωση Ημερίδων κλπ.)
- η τεχνική υποστήριξη (σύνταξη, παρακολούθηση, αναπροσαρμογή τεχνικών δελτίων, σύνταξη τριμηνιαίων δελτίων κλπ.)
- η λογιστική υποστήριξη (αποτύπωση εσόδων – εξόδων κλπ.).
- η ανάπτυξη διασύνδεσης και καλής συνεργασίας με τις κατά τόπους δημόσιες αρχές που θα υλοποιηθούν οι δράσεις του έργου (τοπική αυτοδιοίκηση, εκπαιδευτικοί φορείς, ΟΑΕΔ, τεχνικές υπηρεσίες, ΚΕΠ, κλπ).

Εκπαιδευτές

Οι Εκπαιδευτές είχαν μοναδική αρμοδιότητα την διεξαγωγή του εκπαιδευτικού σεμιναρίου ενώ οι εκπαιδευόμενοι τη συμμετοχή τους σε αυτό.

Εκτός από τον Επιστημονικά υπεύθυνο που προέκυψε με πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, τα υπόλοιπα όργανα διοίκησης προέρχονται από προσωπικό της ΕΣΑμεΑ (τακτικό – μόνιμο και έκτακτο – σύμβαση έργου).

5.1.2 Αξιολόγηση του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης της πράξης

Ο μηχανισμός οργάνωσης της Πράξης, κρίνεται απλός, συνεκτικός και αποτελεσματικός. Ακολουθεί το κλασικό πρότυπο Πράξεων που υλοποιούνται με ίδια μέσα, όπου ο Φορέας διατηρεί όλη την αρμοδιότητα του συντονισμού και της εκτέλεσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Όλα τα μέρη γνωρίζουν τις αρμοδιότητες τους και καλύπτουν τις απαιτήσεις και τις ιδιαιτερότητες του έργου.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Ο Συντονισμός και η παρακολούθηση των επιμέρους Υποέργων κρίνεται επίσης αποτελεσματικός δεδομένου του όγκου της πληροφορίας, της πανελληνίας αναφοράς της Πράξης και τέλος της ιδιαιτερότητας της ομάδας στόχου.

Ειδικότερα για τον συντονισμό του εκπαιδευτικού έργου, επισημαίνεται, ότι κατά τη διάρκεια υλοποίησης της Πράξης, για την καλύτερη λειτουργία του προγράμματος ορίστηκε, κατόπιν σχετικής πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, ένας συντονιστής ανά εκπαιδευτικό σεμινάριο, ο οποίος εκτός από το συντονισμό του σεμιναρίου είχε και το ρόλο διαμεσολάβησης ανάμεσα στους συμμετέχοντες και την ΕΣΑμεΑ αλλά και τον εκπαιδευτή. Με αυτόν τον τρόπο τα όργανα διοίκησης είχαν καλύτερο έλεγχο των ενεργειών του Υποέργου.

Στην ίδια κατεύθυνση, ο **συντονισμός και η παρακολούθηση** του εκπαιδευτικού υλικού κρίνεται αποτελεσματικός, με δεδομένο την ευρεία διαβούλευση για την διοργάνωση των περιφερειακών συναντήσεων.

Συνοπτικά, τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του μηχανισμού οργάνωσης και υλοποίησης απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα. Στις γραμμές αποτυπώνονται τα όργανα του μηχανισμού και η επίδοσή τους σε συγκεκριμένα κριτήρια σχετικά με την επάρκεια και την ποιότητα διαχείρισης και εκτέλεσης της Πράξης. Ο παρακάτω πίνακας απεικονίζει τις επιδόσεις αυτές ανά κριτήριο. Οι βαθμοί των κριτηρίων είναι τρεις (3):

A: Εξαιρετική επίδοση στο κριτήριο

B: Επαρκής κάλυψη του κριτηρίου

Γ: Παρουσιάστηκαν προβλήματα στην κάλυψη του κριτηρίου

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Όργανο Διοίκησης	Κριτήρια				Τελική Αξιολόγηση Οργάνου
	Κάλυψη αρμοδιοτήτων	Ανταπόκριση στις ιδιαιτερότητες του έργου	Αποτελεσματικότητα κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων	Επάρκεια και αποτελεσματικότητα των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου	
Υπεύθυνος Πράξης	A	A	A	A	A
Επιστημονικά Υπεύθυνος Πράξης	A	A	A	A	A
Επιτροπή Παρακολούθησης της Πράξης	A	A	A	A	A
Ομάδα Διοικητικής και Τεχνικής Υποστήριξης Πράξης	A	A	A	A	A
Εκπαιδευτές	A	A	A	A	A
Τελική αξιολόγηση Κριτηρίου	A	A	A	A	A

5.2 Επάρκεια των υποδομών, των μέσων και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της πράξης

Οι υποδομές που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση των περιφερειακών συναντήσεων ήταν κυρίως:

- τα Κέντρα Ημέρας ή οι χώροι των Εταιρειών Ψυχοκοινωνικής Ανάπτυξης και Ψυχοθεραπείας ή των ΕΠΑΨΥ.

Γενικότερα, επελέγησαν χώροι που να διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- είναι **οικείοι** στα άτομα της ομάδας στόχου
- είναι προσβάσιμα από άτομα με αναπηρία.
- είναι εύκολα προσβάσιμοι με ΜΜΕ.

Αντίστοιχα, οι υποδομές για την διοργάνωση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων αξιολογούνται ως ικανοποιητικές. Η κρίση αυτή ταυτίζεται με τις απόψεις των εκπαιδευτών όπως παρατέθηκαν στις εκθέσεις αξιολόγησης. Εν τούτοις παρουσιάστηκαν δυσκολίες στην προσβασιμότητα κυρίως λόγω απόστασης. Συγκεκριμένα σε κάποια εκπαιδευτικά σεμινάρια σε επαρχιακές πόλεις, οι συμμετέχοντες διέμεναν μακριά και δεν μπορούσαν να εξασφαλίσουν την μετακίνηση τους για όλες τις μέρες του σεμιναρίου.

Η αξιολόγηση των υποδομών απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα με βάση την επίδοση τους σε συγκεκριμένα κριτήρια σχετικά με την οικειότητα και την ευκολία πρόσβασης σε αυτές από τους συμμετέχοντες. Στις γραμμές αποτυπώνονται οι υποδομές ανά είδος παρέμβασης (περιφερειακή συνάντηση/ σεμινάριο) και στις στήλες τα κριτήρια αξιολόγησης.

Οι βαθμοί των κριτηρίων είναι τρεις (3):

A: Εξαιρετική επίδοση στο κριτήριο

B: Επαρκής κάλυψη του κριτηρίου

Γ: Παρουσιάστηκαν προβλήματα στην κάλυψη του κριτηρίου

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Υποδομές	Κριτήρια			Συνολική Αξιολόγηση
	Οικειότητα με το χώρο	Προσβασιμότητα από ΑμεΑ	Εύκολη πρόσβαση για τους συμμετέχοντες	
Περιφερειακών Συναντήσεων	A	A	A	A
Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων	A	A	B	B
Συνολική αξιολόγηση κριτηρίου	A	A	B	

5.3 Αποτελεσματικότητα των δράσεων δημοσιότητας της πράξης

Οι δράσεις δημοσιότητας της πράξης αναφέρονται κατά κύριο λόγο σε ανθρώπους που ανήκουν στην ομάδα στόχου και σε άμεσα συνδεδεμένα με αυτούς πρόσωπα αλλά και στο ευρύτερο κοινό που έχει ανάλογα ενδιαφέρον σε θέματα ψυχικής υγείας.

Οι δράσεις δημοσιότητας που αξιοποιήθηκαν παρουσιάζονται στη συνέχεια.

Ιστοσελίδα της ΕΣΑμεΑ

Κύριο εργαλείο δημοσιότητας των δράσεων της Πράξης ήταν η ιστοσελίδα της ΕΣΑμεΑ, όπου αναρτήθηκε από την αρχή κάθε σχετικό έντυπο. Από την έναρξη της πράξης, η ΕΣΑμεΑ είχε αναρτήσει την περιγραφή της Πράξης και αναμενόμενα αποτελέσματα. Επιπρόσθετα, σημαντική συμβολή της ιστοσελίδας στη δημοσιότητα της Πράξης, ήταν η απευθείας μετάδοση του Εθνικού Συνεδρίου που έλαβε χώρα τον Νοέμβριο 2014.

Εθνικό Συνέδριο με θέμα «Ψυχική Αναπηρία και Δικαιώματα: Αυτό εκπροσώπηση και συλλογική έκφραση»

Η διοργάνωση του Εθνικού Συνεδρίου υποστηρίχθηκε στο πλαίσιο του Υποέργου 4.

Έντυπα του Προγράμματος

Επιπλέον, των ηλεκτρονικών μέσων, εκτυπώθηκαν σε μεγάλο αριθμό αντιτύπων τρία (3) έγχρωμα έντυπα με το περιεχόμενο του προγράμματος. Τα σημεία διάθεσης ήταν όλες οι πόλεις που διοργανώθηκαν περιφερειακές συναντήσεις. Τα εν λόγω έντυπα περιλαμβάνουν:

α). βασικές πληροφορίες για την αυτοσυναγερσία των ψυχικά ασθενών

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

β). συνοπτική καταγραφή των βασικών δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία με παράλληλη επισήμανση των αντίστοιχων υποχρεώσεων των επαγγελματιών ψυχικής υγείας.

γ.) συνοπτική παρουσίαση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ΑμεΑ που κυρώθηκε με το ν. 4074/2012.

Δελτία Τύπου / Άμεση επικοινωνία

Επιπλέον αυτών, ο Φορέας ενημέρωνε σε συχνά χρονικά διαστήματα τους ενδιαφερόμενους με δελτία τύπου (που αναρτήθηκαν και στην ιστοσελίδα) για τις συναντήσεις και τα σεμινάρια. Ειδικότερα, για τις συναντήσεις η ενημέρωση γινόταν και σε τοπικό επίπεδο: στα κατά τόπου ΚΨΥ, σωματεία ΑμεΑ, τηλεφωνική ενημέρωση μελών-ατόμων με ψυχική αναπηρία που είναι εγγεγραμμένοι στα σωματεία ΑμεΑ.

6 Παρουσίαση Συμπερασμάτων

Η Πράξη «ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ», αποτελεί την προσπάθεια ενδυνάμωσης και υποστήριξης του κινήματος των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους, με στόχο την ενίσχυση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού, της εκπαίδευσης, της αλληλοϋποστήριξης, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος. Η Πράξη με κόστος 743.442,00€ καλείται να δράσει καταλυτικά όχι μόνο στην κινητοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία, να αναπτυχθούν τοπικές ομαδικές δραστηριότητες που αποτελεί τον πρωταρχικό του στόχο, αλλά και να συμβάλλει στην εκπαίδευση των ατόμων για την επιτάχυνση της ανάπτυξης του κινήματος αυτοσυνηγορίας και την άρση του κοινωνικού τους αποκλεισμού.

Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΣΑμεΑ καλείται μέσω της Πράξης να υποκινήσει το αναπηρικό κίνημα και ιδιαίτερα τα άτομα με ψυχική αναπηρία και να ωριμάσει τις πρώτες προσπάθειες για αυτοοργάνωση. Παράλληλα υποστηρίζει στελέχη και επαγγελματίες στο χώρο της ψυχικής υγείας με δράσεις επιμόρφωσης και ενημέρωσης σχετικά με τα νέα δεδομένα στο θεσμικό πλαίσιο και τις καλές πρακτικές για τα κινήματα της αυτοσυνηγορίας. Η Πράξη παρά τις μικρές αποκλίσεις στο χρόνο εκκίνησης των δράσεων, είναι σωστά σχεδιασμένη, απαντά στις ανάγκες της ομάδας στόχου και συνάδει με τους στόχους της ενδυνάμωσης και της αυτοσυνηγορίας. Η επίδοση της Πράξης στη δεδομένη πορεία υλοποίηση που δοκιμάστηκε από μικρές καθυστερήσεις τεχνικού χαρακτήρα, είναι θετική και η Πράξη κρίνεται ότι θα ολοκληρωθεί επιτυχώς.

Η πορεία υλοποίησης της Πράξης κρίνεται ιδιαίτερα ικανοποιητική. Ουσιαστικά η απόκλιση του αρχικού χρονοδιαγράμματος οφείλεται καθαρά στην καθυστέρηση εκκίνησης της Πράξης. Στη πορεία οι αρχικές καθυστερήσεις απορροφήθηκαν και η υλοποίηση των δράσεων των Υποέργων επιταχύνθηκε.

Στα θετικά σημεία του σχεδιασμού του της Πράξης, είναι η διαδικασία διαβούλευσης του Φορέα λειτουργίας με τα σωματεία και τους συλλόγους των ατόμων της ομάδας στόχου για την οργάνωση των εκπαιδευτικών σεμιναρίων.

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Η Πράξη αποτιμάται ως αποδοτική. Αν και ο δείκτης αποδοτικότητας είναι οριακά στη μονάδα, οι εκπώσεις από τις νομικές δεσμεύσεις των Υποέργων εξορθολόγησαν τον συνολικό προϋπολογισμό της Πράξης.

Το σημαντικότερο αποτέλεσμα της Πράξης σχετίζεται με τα εκπαιδευτικά σεμινάρια. Σε αυτό το στόχο το πρόγραμμα χαρακτηρίζεται ως επιτυχές, αφού κατάφερε μέσα από την σταδιακή κινητοποίηση των ατόμων με ψυχική αναπηρία, να υποκινήσει ομάδες για δράσης αυτοοργάνωσης στο μέλλον. Για τον Αξιολογητή, είναι σαφές ότι το εγχείρημα θα λειτουργήσει ως καταλύτης, για τις επόμενες δράσεις αυτοεκπροσώπησης των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Ο δείκτης εκροής μπορεί να είναι υψηλός (584 περίπου άτομα που συμμετείχαν στα εκπαιδευτικά σεμινάρια), όμως δεν απεικονίζει τον γνωσιακό πλούτο που διαχύθηκε στην κοινότητα των ατόμων με ψυχική αναπηρία. Είναι δύσκολο να απεικονιστεί η επίπτωση αυτή καθώς δεν υπάρχει σύστημα παρακολούθησης των δράσεων αυτοοργάνωσης.

Επιπλέον, οι δύο μελέτες (έρευνα) εκτός του εκπαιδευτικού και ενημερωτικού χαρακτήρα τους θα αποτελέσουν εργαλεία τόσο στις ομάδες των ατόμων με ψυχική αναπηρία όσο και στην ΕΣΑμεΑ για τη διαμόρφωση πολιτικής και στρατηγικής για την υποστήριξη του αναπηρικού κινήματος.

Από την διενέργεια της έρευνας πεδίου τόσο στους εκπαιδευτές όσο και τους εκπαιδευόμενους, γίνεται σαφές ότι η Πράξης συνέβαλλε στην προσπάθεια για την ενίσχυση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού, της εκπαίδευσης, της αλληλοϋποστήριξης, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος, καθώς παρείχε τη δυνατότητα στα άτομα με ψυχική αναπηρία να συμμετάσχουν για πρώτη φορά σε πρόγραμμα εκπαίδευσης για τα δικαιώματά τους. Παράλληλα, προτείνεται σε ενδεχόμενες μελλοντικές διοργανώσεις αντίστοιχου χαρακτήρα, να ληφθεί υπόψη η διάρκεια της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών και να εξεταστεί το ενδεχόμενο απλοποίησης του εκπαιδευτικού υλικού που διατίθεται στα άτομα με ψυχική αναπηρία.

Με βάση τις απαντήσεις, σε γενικά πλαίσια μπορεί να ειπωθεί ότι η Πράξη «ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ» αποδείχθηκε μια καλή προσπάθεια σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο να ενισχυθούν οι προσπάθειες των συλλογικών φορέων των ατόμων με ψυχική αναπηρία,

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

δίνοντας τη δυνατότητα των ωφελουμένων να ενημερωθούν μέσω σεμιναρίων και συναντήσεων, αλλά και να χρησιμοποιήσουν τις διοργανώσεις αυτές ως ευκαιρία για να δημιουργηθεί μια νέα νοοτροπία και στάση ζωής στο αναπηρικό κίνημα.

Ακόμα και αν δεν ανέτρεψε την περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό, ή δεν έκανε την μεγάλη υπέρβαση των στερεοτυπικών αντιλήψεων, που αποτελούν τις κύριες απειλές της ομάδας στόχου, η έρευνα, συζήτηση και διάδοση των σύγχρονων αντιλήψεων για την ψυχική αναπηρία, **αναβαθμίζει τα θέματα ψυχικής υγείας στη δημόσια ατζέντα**, δημιουργώντας στα άτομα με ψυχική αναπηρία προϋποθέσεις και ευκαιρίες κοινωνικής ένταξης και εργασίας

Τέλος, θα ήταν σκόπιμο να αξιοποιηθεί η εμπειρία από την υλοποίηση των σεμιναρίων ενδυνάμωσης, με την παρακολούθηση των αναμενόμενων ωφελειών και την ανάδραση των επιμορφούμενων.

Εξωτερική Αξιολόγηση της Πράξης «Ενδυνάμωση της Συλλογικής Έκφρασης και της Συνηγορίας των Ατόμων με Ψυχική Αναπηρία»

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Ερωτηματολόγια Έρευνας Πεδίου

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευτών

Το παρόν ερωτηματολόγιο αποσκοπεί στην αξιολόγηση του επιμορφωτικού προγράμματος εκπαιδευτών που διεξήχθη στην Αθήνα στις 28-29 Σεπτεμβρίου 2013 από την Ε.Σ.Α.μεΑ. στο πλαίσιο της Πράξης "ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ". Ειδικότερα, σκοπός της έρευνας πεδίου είναι να αναδείξει τα αποτελέσματα του επιμορφωτικού σεμιναρίου κυρίως σε ότι αφορά την ενημέρωση και προετοιμασία των εκπαιδευτών κατά την διεξαγωγή των περιφερειακών σεμιναρίων που θα υλοποιήσουν. Χρησιμοποιείτε την βαθμολογία ιεράρχησης που υπάρχει δίπλα σε κάθε ερώτηση, προκειμένου να εκφράσετε την εκτίμηση και την άποψή σας. .

ΜΕΡΟΣ 1: Γενική αντίληψη για το έργο.

1.Αξιολογείτε την πληροφόρηση που σας δόθηκε στο σεμινάριο σε σχέση με την Ε.Σ.Α.μεΑ. και το αναπηρικό κίνημα

	1	2	3	4	5	
Εντελώς Ελλιπής	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

2. Αξιολογείτε την πληροφόρηση που σας δόθηκε σε σχέση με το έργο « ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ».

	1	2	3	4	5	
Εντελώς Ελλιπής	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

3.Θεωρείτε ότι το έργο « ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ» όπως έχει σχεδιαστεί ικανοποιεί την ενίσχυση του δικαιώματος αυτοπροσδιορισμού, της εκπαίδευσης, της αλληλοϋποστήριξης, της υπεράσπισης των δικαιωμάτων και της αντιμετώπισης του κοινωνικού στίγματος για τα άτομα με ψυχική αναπηρία.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

4. Επισημάνετε τυχόν σχόλια σχετικά με το σχεδιασμό του έργου «ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΗΡΙΑ».

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

ΜΕΡΟΣ 2: Αξιολόγηση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών

5. Θεωρείτε ότι η διοργάνωση και το περιεχόμενο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτών που ολοποιήθηκε εξυπηρετεί τους στόχους και τις προτεραιότητες του έργου.

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

6. Θεωρείτε ότι η διοργάνωση της επιμόρφωσης (χώρος, γραμματειακή - τεχνική υποστήριξη) υπήρξε επιτυχής;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

7. Θεωρείτε ότι η δομή, η διάρκεια και το περιεχόμενο της επιμόρφωσης εξυπηρετεί τους στόχους και τις προτεραιότητες του έργου;

	1	2	3	4	5	
Ελλιπής	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

8. Αξιολογείστε την παρουσίαση των θεμάτων από τους επιμορφωτές.

	Παντελώς Ελλιπής	Μέτρια	Καλή	Πολύ Καλή	Άριστη
ως προς τη γνώση του αντικειμένου	☐	☐	☐	☐	☐
την προετοιμασία της παρουσίασης	☐	☐	☐	☐	☐
τη μεταδοτικότητα	☐	☐	☐	☐	☐

9. Αξιολογείστε την ενημέρωση από την επιμόρφωση σχετικά με τα βασικά χαρακτηριστικά των ατόμων με ψυχική υγεία.

	1	2	3	4	5	
Παντελώς Ελλιπής	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

10. Αξιολογείτε την ενημέρωση από την επιμόρφωση σχετικά με το νέο θεσμικό πλαίσιο σε θέματα δικαιωμάτων των ατόμων με ψυχική αναπηρία.

	1	2	3	4	5	
Παντελώς Ελλιπής	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστη

11. Θεωρείτε ότι μέσα από την επιμόρφωση ενημερωθήκατε σχετικά με τη χρήση ενεργητικών εκπαιδευτικών τεχνικών;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

12. Θεωρείτε ότι μέσα από την επιμόρφωση που σας έγινε, ενημερωθήκατε σχετικά με την αξιοποίηση της δυναμικής της συγκεκριμένης ομάδας εκπαιδευόμενων;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

13. Θεωρείτε ότι ενημερωθήκατε σχετικά με τη δικαιωματική προσέγγιση της ψυχικής αναπηρίας;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

14. Θεωρείτε ότι ενημερωθήκατε σχετικά με την ενδυνάμωση και την κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρία;

	1	2	3	4	5	
Καθόλου	☐	☐	☐	☐	☐	Άριστα

15. Αξιολογείτε τα εγχειρίδια (εκπαιδευτών, εκπαιδευομένων) που σας διανεμήθηκαν, σε επίπεδο πληρότητας περιεχομένου.

	1	2	3	4	5	
Παντελώς Ελλιπή	☐	☐	☐	☐	☐	Πλήρη

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

16.Αξιολογείστε τα εγχειρίδια (εκπαιδευτών, εκπαιδευομένων) που σας διανεμήθηκαν, σε επίπεδο χρησιμότητας για τα εκπαιδευτικά σεμινάρια.

1 2 3 4 5

Παντελώς Ελλιπή Πλήρη

17.Επισημάνετε τυχόν σχόλια σχετικά με την επιμόρφωση που συμμετείχατε (προσωπικό ενδιαφέρον που προκάλεσε η επιμόρφωση, άλλα σχόλια)

Ερωτηματολόγιο Εκπαιδευομένων

ΜΕΡΟΣ 1: ΑΤΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Παρακαλώ συμπληρώστε σε ποια ομάδα ωφελουμένων ανήκετε

- είμαι άτομο με ψυχική αναπηρία
- ανήκω σε οικογένεια ατόμου με ψυχική αναπηρία
- εργάζομαι στο χώρο της ψυχικής υγείας

2. Ατομικά Στοιχεία

- Άντρας Γυναίκα

3. Ηλικία

- 18-25 25-35 35-45 45-55 55+

4. Περιοχή

5. Πως ενημερωθήκατε για το Πρόγραμμα

ΜΕΡΟΣ 2: ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΣΥΝΗΓΟΡΙΑΣ

6. Γνωρίζετε τι είναι η αυτοσυνηγορία

- ΝΑΙ ΟΧΙ

7. Από πού έχετε ακούσει για την αυτοσυνηγορία

8. Γνωρίζετε κάποιο θεσμικό πλαίσιο που διέπει τις αρχές της αυτοσυνηγορίας όπως Ευρωπαϊκή Οδηγία, Νόμος κλπ

- ΝΑΙ ΟΧΙ

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

9. Η έννοια της συνηγορίας, και στη συνέχεια της αυτοσυνηγορίας, αναπτύχθηκε προκειμένου να προάγει τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με ψυχική αναπηρία και να μειώσει το στίγμα και τις διακρίσεις. Η δράση του κινήματος των ίδιων των ατόμων με ψυχική αναπηρία και των οικογενειών τους επεκτείνεται από την άσκηση επιρροής στην πολιτική έως την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και την παροχή αλληλοϋποστήριξης.

Μπορεί να συνεισφέρει στην επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν άτομα με ψυχική αναπηρία;

ΝΑΙ ΟΧΙ

10. Θεωρείτε ρεαλιστική τη προοπτική αυτοσυνηγορίας στην Ελλάδα

ΝΑΙ ΟΧΙ

ΜΕΡΟΣ 3: ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

11. Έχετε συμμετέχει σε κάποια δράση

ΝΑΙ ΟΧΙ

Σε ποια;

Συνάντηση με ΕΣΑμεΑ Εκπαιδευτικό Σεμινάριο Εθνικό Συνέδριο

12. Ποια είναι, κατά την άποψη σας, τα σωστότερα εργαλεία για την ενδυνάμωση του κινήματος της αυτοσυνηγορίας

- Εκπαιδευτικό Υλικό (εγχειρίδια, οδηγοί)
- Εκπαιδευτικά σεμινάρια -Βιωματικά Εργαστήρια
- Συναντήσεις με ΕΣΑμεΑ
- Συναντήσεις τοπικού χαρακτήρα μέσω Κέντρων Ψυχικής Υγείας

13. Η διοργάνωση και ο προγραμματισμός των συναντήσεων κάλυψε τις προσδοκίες σας ως προς το αντικείμενο της αυτοσυνηγορίας

καθόλου λίγο αρκετά πολύ πάρα πολύ

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

14. Πώς θα αξιολογούσατε τη θεματολογία των συναντήσεων

καθόλου
ενδιαφέρουσα

ενδιαφέρουσα

πολύ
ενδιαφέρουσα

15. Πώς θα αξιολογούσατε τις παρουσιάσεις των εισηγητών

καθόλου
καλές

αρκετά
καλές

πολύ καλές

16. Πώς θα αξιολογούσατε το υλικό που σας διανεμήθηκε

καθόλου
ενδιαφέρον

ενδιαφέρον

πολύ
ενδιαφέρον

17. Λοιπές προτάσεις σχετικά με τις συναντήσεις

18. Πώς θα αξιολογούσατε τη θεματολογία του εκπαιδευτικού σεμιναρίου που παρακολουθήσατε?

καθόλου
ενδιαφέρουσα

ενδιαφέρουσα

πολύ
ενδιαφέρουσα

19. Πώς θα αξιολογούσατε το υλικό που σας διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων

λίγο
ενδιαφέρον

αρκετά
ενδιαφέρον

πολύ
ενδιαφέρον

Παραδοτέο 3- Έκθεση Αξιολόγησης

20. Θεωρείτε ότι η διάρκεια του σεμιναρίου :

μικρή ικανοποιητική μεγάλη

☐	☐	☐
-----------------------	-----------------------	-----------------------

21. Λοιπές προτάσεις σχετικά με τα εκπαιδευτικά σεμινάρια

22. Μετά τη συμμετοχή σας στη δράση του Προγράμματος βλέπετε θετικά τη συμμετοχή σας στο κίνημα της αυτοσυνηγορίας στη περιοχή σας

ΝΑΙ ΟΧΙ

23. Γενικά Σχόλια